दैनिक
राज्य लोकतंत्र
नवी दिशा... नवे विचार...

आरएनआय : MAHMAR/2021/85884 | बुधवार, दि. १५ जुलै २०२६ | वर्ष - १ | अंक -२८७ | पाने - ४ | पुणे/पिंपरी-चिंचवड

आजचे पंचांग

दिनांक : १५ जुलै २०२६ वार : बुधवार माह (अमावस्यांत) : आषाढ माह (पूर्णिमांत) : आषाढ ऋतु : वर्षा आयन : दक्षिणायन पक्ष : शुक्ल पक्ष तिथी : प्रथम तिथी (सकाळी ११:५० पर्यंत) त्यानंतर द्वितीया तिथी नक्षत्र : पुष्य नक्षत्र (रात्री ०९:४६ पर्यंत) त्यानंतर आश्लेषा नक्षत्र योग : हर्षण योग (सकाळी ०८:०३ पर्यंत) त्यानंतर वज्र योग करण : भाव करण (सकाळी ११:५० पर्यंत)

मुलांना नातेवाईकाच्या घरी पाठवले अन् बळीरामची हत्या

मुंबई : ९ ऑगस्ट २०२५ रोजी सुनीताने आपल्या दोन्ही मुलांना जवळच्या नातेवाईकाच्या घरी पाठवले. त्यानंतर रात्री बळीराम कुशवाह हे झोपलेले असताना प्रियकर राहुलच्या मदतीने त्यांची गळा दाबून हत्या केली. हत्या केल्यानंतर राहुल आणि सुनीताने बळीराम यांचे धारदार शस्त्राने शिर कापले. त्यानंतर उर्वरित मृतदेहाचे दोन तुकडे केले. मृतदेहाचे तीन तुकडे केल्यानंतर त्यांनी ते बेडशीट आणि घरातील काही कपड्यांमध्ये बांधले आणि राहुलच्या रिक्षातून गवळी देव हिल परिसरातील जंगलात नेले. तिथे नेऊन पुरले.

सारांश वृत्त

पहलगाम दहशतवादी हल्ल्याप्रकरणी हाफिज सईदविरुद्ध अजामीनपात्र वॉरंट; एनआयए न्यायालयाची कठोर कारवाई

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

नवी दिल्ली : जम्मू-काश्मीरमधील पहलगाम येथे २२ एप्रिल २०२६ रोजी झालेल्या भीषण दहशतवादी हल्ल्याप्रकरणी राष्ट्रीय तपास संस्थेच्या (एनआयए) विशेष न्यायालयाने १४ जुलै २०२६ रोजी लष्कर-ए-तैयबा या दहशतवादी संघटनेचा संस्थापक हाफिज सईद याच्याविरुद्ध अजामीनपात्र अटक वॉरंट जारी केले. या हल्ल्यात २६ जणांचा मृत्यू झाला होता. मृतांमध्ये बहुतांश पर्यटकांचा समावेश होता, तर अनेक जण गंभीर जखमी झाले होते. या प्रकरणात पाकिस्तानस्थित दहशतवादी जाळ्याची भूमिका असल्याचा संशय तपास यंत्रणांनी व्यक्त केला आहे. एनआयएच्या तपासानुसार, हल्ल्याचे नियोजन, आर्थिक मदत आणि दहशतवाद्यांना मार्गदर्शन करण्यात पाकिस्तानस्थित दहशतवादी नेतृत्वाचा सहभाग असल्याचे प्राथमिक पुरावे समोर आले आहेत. त्यानंतर न्यायालयाने हाफिज सईदविरुद्ध अजामीनपात्र वॉरंट जारी करत पुढील कायदेशीर कारवाईला गती दिली आहे. तपास यंत्रणा या प्रकरणातील इतर फरार आरोपी आणि त्यांच्या स्थानिक मदतनीसांचाही शोध घेत असून, अनेक ठिकाणी छापे टाकण्यात येत आहेत. २२ एप्रिल २०२६ रोजी पहलगामच्या पर्यटन क्षेत्रात झालेल्या या हल्ल्याने संपूर्ण देश हादरला होता. निष्पाप पर्यटकांना लक्ष्य करणाऱ्या या हल्ल्याचा देशभरातून तीव्र निषेध झाला होता. त्यानंतर भारताने पाकिस्तानविरोधात राजनैतिक आणि सुरक्षा पातळीवर अनेक कठोर पावले उचलली होती. या हल्ल्यामुळे जम्मू-काश्मीरमधील पर्यटनावरही तात्पुरता परिणाम झाला होता.

राम मंदिरानंतर आता वैष्णो देवीही?

‘धर्मरक्षक’ सरकारच्या काळात देवस्थानांतील भ्रष्टाचार थांबणार कधी?

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

श्रीनगर : विशेष विश्लेषण

देशात गेल्या काही वर्षांत धर्म, श्रद्धा आणि मंदिरांच्या संरक्षणाचा मुद्दा राजकारणाच्या केंद्रस्थानी राहिला आहे. स्वतःला हिंदू श्रद्धेचे रक्षणकर्ते म्हणवणाऱ्या सत्ताधाऱ्यांच्या काळात मंदिरांच्या व्यवस्थापनात पारदर्शकता आणि प्रामाणिकपणा वाढेल, अशी अपेक्षा अनेक भाविकांनी व्यक्त केली होती. मात्र प्रत्यक्षात एकामागून एक समोर येणारे कथित आर्थिक गैरव्यवहार आणि भ्रष्टाचाराचे आरोप वेगळेच चित्र उभे करत आहेत.

अयोध्येतील राम मंदिरातील देणग्या आणि खरेदी प्रक्रियेबाबत निर्माण झालेल्या वादानंतर आता जम्मू-काश्मीरमधील श्री माता वैष्णो देवी मंदिरातील चांदीच्या कथित भेसळीच्या प्रकरणाने देशभरात खळबळ उडवली आहे. भाविकांनी वर्षानुवर्षे अर्पण केलेल्या सुमारे २० टन चांदीपैकी वितळविल्यानंतर केवळ ५ ते ६ टक्केच शुद्ध चांदी आढळल्याचा दावा समोर आला आहे. उर्वरित धातूमध्ये कॅडमियम, लोखंड आणि इतर मिश्रधातू असल्याचे सांगितले जात आहे. या पार्श्वभूमीवर जम्मू न्यायालयाने या प्रकरणाची गंभीर दखल घेत पोलिसांकडून संपूर्ण नोंदी मागवल्या आहेत.

हे प्रकरण अद्याप न्यायप्रविष्ट असून आरोपांची अंतिम सत्यता तपासातूनच स्पष्ट होईल. मात्र प्राथमिक माहितीतून निर्माण झालेले प्रश्न अत्यंत गंभीर आहेत. जर भाविकांनी श्रद्धेने अर्पण केलेल्या मौल्यवान चांदीत खरंच भेसळ झाली असेल किंवा मूळ चांदीची अदलाबदल झाली असेल, तर हा केवळ आर्थिक गैरव्यवहार नाही, तर कोट्यवधी हिंदूंच्या श्रद्धेवर झालेला आघात आहे.

देशात मंदिरांच्या नावाने राजकीय प्रचार करणारे, धार्मिक भावना जागृत करणारे आणि स्वतःला हिंदू हिताचे सर्वात मोठे पुरस्कर्ते म्हणवणारे राजकीय नेतृत्व या प्रश्नावर तितक्याच आक्रमकतेने बोलणार का, हा आता जनतेसमोरचा खरा प्रश्न आहे. श्रद्धेच्या नावावर राजकारण करणाऱ्यांनी श्रद्धेच्या ठिकाणी होणाऱ्या कथित भ्रष्टाचारावरही तेवढ्याच कठोर भूमिकेची अपेक्षा भाविकांना आहे.

मंदिरांमध्ये दरवर्षी कोट्यवधी रुपयांच्या देणग्या, सोने-चांदी आणि मौल्यवान वस्तू अर्पण केल्या जातात. या सर्व मालमत्तेची नोंद, साठवण, तपासणी आणि लेखापरीक्षण किती पारदर्शक आहे? प्रत्येक देवस्थानात स्वतंत्र, नियमित आणि सार्वजनिक लेखापरीक्षण का होत नाही? आधुनिक तंत्रज्ञानाचा वापर करून प्रत्येक मौल्यवान देणगीचा डिजिटल मागोवा ठेवण्याची व्यवस्था का निर्माण केली जात नाही? हे प्रश्न आता अधिक तीव्रतेने उपस्थित होत आहेत.

या प्रकरणात दोषी कोण आहे, हे तपासानंतर स्पष्ट होईल. परंतु न्यायालयाला हस्तक्षेप करावा लागतो, तक्रारदारांना न्यायालयाचे दरवाजे ठोठवावे लागतात आणि पोलिसांना नोंदी सादर करण्याचे आदेश द्यावे लागतात, हीच बाब व्यवस्थेतील त्रुटी अधोरेखित करते.

श्रद्धा ही लोकांची असते; पण त्या श्रद्धेवर उभारलेली व्यवस्था पूर्णपणे उत्तरदायी असली पाहिजे. मंदिर हे कोणत्याही राजकीय पक्षाचे नसते, ते समाजाचे असते. त्यामुळे मंदिर व्यवस्थापनातील कथित गैरव्यवहारांची चौकशीही पक्षनिरपेक्ष, निष्पक्ष आणि वेळेत होणे आवश्यक आहे.

जर देशातील सर्वात प्रसिद्ध आणि सर्वाधिक संरक्षित मानल्या जाणाऱ्या देवस्थानांबाबतही अशा प्रकारचे प्रश्न उपस्थित होत असतील, तर सामान्य भाविकांचा विश्वास टिकवण्यासाठी केवळ धार्मिक घोषणा पुरेशा नाहीत. कठोर चौकशी, दोषींवर तातडीची कारवाई आणि संपूर्ण पारदर्शकता यांच्याशिवाय श्रद्धेचे संरक्षण शक्य नाही. कारण देवाच्या दारात अर्पण झालेल्या प्रत्येक देणगीत भाविकाचा विश्वास असतो आणि त्या विश्वासाशी तडजोड करणाऱ्यांना कोणतीही माफी असू नये.

मंदिर, मशीद आणि न्यायालय प्रत्येक धार्मिक वादाचा शेवट कोर्टातच का? न्यायव्यवस्थेवर वाढते ओझे की समाजाच्या संवादाचा पराभव?

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

नवी दिल्ली : विशेष विश्लेषण

धार येथील भोजशाळा-कमाल मौला मशीद वादात सर्वोच्च न्यायालयाने मुस्लिम पक्षाची शुक्रवारची नमाज पुन्हा सुरू करण्याची अंतरिम मागणी फेटाळली, मात्र अंतिम सुनावणीस संमती देत दोन्ही समुदायांना संयम बाळगण्याचे आवाहन केले. न्यायालयाने मध्य प्रदेश सरकारला नमाजासाठी पर्यायी जागा उपलब्ध करून देण्याचे निर्देश दिले, तर भारतीय पुरातत्त्व सर्वेक्षण विभागाला (ASI) न्यायालयाच्या परवानगीशिवाय मूळ वास्तूमध्ये कोणताही बदल न करण्याचे आदेश दिले.

हा निर्णय केवळ भोजशाळेपुरता मर्यादित नाही. तो गेल्या काही वर्षांत भारतीय समाजात दिसून येणाऱ्या एका मोठ्या प्रवृत्तीची आठवण करून देतोधार्मिक वाद, परंपरा, पूजा, नमाज, मिरवणुका, देवस्थानांचे व्यवस्थापन किंवा ऐतिहासिक दावे जवळपास प्रत्येक संवेदनशील प्रश्नाचा अंतिम निर्णय आता न्यायालयांकडूनच अपेक्षित असतो. अयोध्या, ज्ञानवापी, मथुरा, भोजशाळा, हिजाब, धार्मिक मिरवणुकांचे मार्ग, उत्सवांवरील निर्बंध, मंदिर व्यवस्थापन, मशिदींवरील वादअशा अनेक प्रश्नांमध्ये न्यायालयांना हस्तक्षेप करावा लागला आहे. यामागे एक सकारात्मक बाजू आहे. जेव्हा समाजातील विविध गट एकमताने तोडगा काढू शकत नाहीत, तेव्हा संविधानाच्या चौकटीत न्यायालये शांततापूर्ण मार्ग उपलब्ध करून देतात. कायद्याच्या आधारे निर्णय होणे हे रस्त्यावरच्या संघर्षापेक्षा निश्चितच अधिक योग्य आहे. परंतु याचबरोबर एक अस्वस्थ करणारा प्रश्नही समोर येतो. प्रत्येक धार्मिक प्रश्नाचा निकाल न्यायालयानेच द्यायचा असेल, तर समाजातील संवाद, परस्पर विश्वास आणि स्थानिक पातळीवरील सामंजस्याची परंपरा कमकुवत होत आहे का?

न्यायालये कायद्याचा अर्थ लावू शकतात; पण श्रद्धा निर्माण करू शकत नाहीत. ती मालकीचा प्रश्न सोडवू शकतात; परंतु मनातील अविश्वास दूर करू शकत नाहीत. कोणत्या दिवशी पूजा होईल, नमाज कुठे होईल किंवा एखाद्या जागेचा ऐतिहासिक दर्जा काय आहे, यावर न्यायालय निर्णय देऊ शकते. पण समाजात परस्पर आदर आणि सहजीवनाची भावना निर्माण करण्याचे काम न्यायालयाचे नसून समाज आणि राजकीय नेतृत्वाचे आहे.

भोजशाळा प्रकरणात सर्वोच्च न्यायालयाने संयमाचा संदेश देत अत्यंत सावध भाषेचा वापर करण्याची गरज अधोरेखित केली. हे निरीक्षण महत्त्वाचे आहे. कारण अशा संवेदनशील विषयांमध्ये न्यायालयातील युक्तिवाद, राजकीय भाषणे आणि सामाजिक माध्यमांवरील प्रतिक्रिया यांचा समाजावर थेट परिणाम होतो.

मेरठ हत्याकांडाने उत्तर प्रदेश सरकारला घेरले; न्यायाऐवजी लाठीचार्ज केल्याचा विरोधकांचा आरोप

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

लखनौ : उत्तर प्रदेशातील मेरठ येथे दलित तरुणीच्या हत्येनंतर राज्यातील कायदा-सुव्यवस्था आणि दलितांच्या सुरक्षेचा प्रश्न पुन्हा ऐरणीवर आला आहे. या प्रकरणात न्यायाच्या मागणीसाठी आंदोलन करणाऱ्यांवर पोलिसांनी लाठीचार्ज केल्याचा आरोप होत असून, विरोधी पक्षांनी योगी आदित्यनाथ सरकारवर तीव्र टीका केली आहे. १४ जुलै २०२६ रोजी समाजवादी पक्षाचे अध्यक्ष अखिलेश यादव यांनी, दलित मुलीची हत्या झाली आणि तिला न्याय देण्याऐवजी न्याय मागणाऱ्यांवर लाठ्या चालवण्यात आल्या, असा आरोप करत राज्य सरकारवर निशाणा साधला.

मेरठमधील या घटनेनंतर समाजवादी पक्ष, काँग्रेस आणि इतर विरोधी पक्षांनी राज्य सरकारवर दलितांवरील अत्याचार रोखण्यात अपयश आल्याचा आरोप केला आहे. आंदोलनकर्त्यांवर पोलिसांनी केलेल्या कथित बळाच्या वापरामुळे सरकारच्या भूमिकेवर प्रश्नचिन्ह निर्माण झाल्याचे विरोधकांचे म्हणणे आहे. दुसरीकडे, राज्य सरकारने या प्रकरणाचा तपास सुरू असल्याचे सांगत दोषींवर कठोर कारवाई केली जाईल, असा दावा केला आहे. या घटनेमुळे उत्तर प्रदेशातील दलित सुरक्षा, महिलांवरील गुन्हे आणि कायदा-सुव्यवस्था यावर पुन्हा व्यापक चर्चा सुरू झाली आहे. विरोधी पक्षांनी हा मुद्दा आगामी राजकीय प्रचाराचा केंद्रबिंदू बनवण्याचे संकेत दिले असून, राज्य सरकारसमोर केवळ गुन्ह्याचा तपासच नव्हे तर जनतेचा विश्वास टिकवण्याचेही मोठे आव्हान उभे राहिले आहे. घटना आणि त्यानंतरच्या पोलिस कारवाईमुळे प्रशासनाच्या संवेदनशीलतेवर प्रश्न उपस्थित होत असताना, या प्रकरणातील तपास आणि न्यायालयीन प्रक्रिया आता निर्णायक ठरणार आहे.

राम मंदिरावरील आरोपांवर आरएसएस मौन तोडणार की विरोधकांकडे दुर्लक्ष करणार? श्रद्धा, राजकारण आणि उत्तरदायित्वाचा खरा प्रश्न

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

छत्रपती संभाजीनगर | विशेष विश्लेषण

अयोध्येतील राम मंदिराच्या आर्थिक व्यवहारांबाबत उपस्थित झालेल्या प्रश्नांच्या पार्श्वभूमीवर महाराष्ट्र काँग्रेसचे प्रदेशाध्यक्ष हर्षवर्धन सपकाळ यांनी राष्ट्रीय स्वयंसेवक संघावर थेट निशाणा साधला आहे. राम मंदिराशी संबंधित कथित गैरव्यवहारांमध्ये दोषी आढळणाऱ्यांना संघातून निष्कासित करण्याची हिंमत आरएसएसने दाखवावी, असे आव्हान त्यांनी दिले.

सपकाळ यांनी आरोप केला की, राम मंदिराच्या उभारणीचे राजकीय श्रेय घेण्यात पुढाकार घेणाऱ्या संघ परिवाराने आता आर्थिक गैरव्यवहारांच्या आरोपांवरही तितकीच स्पष्ट भूमिका घ्यावी. त्यांच्या मते, केवळ नाराजी व्यक्त करणे पुरेसे नाही; दोषी आढळणाऱ्यांवर कठोर कारवाई झाली पाहिजे.

मात्र या वक्तव्यामुळे एक व्यापक प्रश्न समोर येतो. विरोधी पक्षाने केलेल्या अशा मागण्यांकडे आरएसएस आणि सत्ताधारी पक्ष गांभीर्याने पाहतील का, की त्यांना राजकीय आरोप म्हणून फेटाळून लावतील?

राम मंदिर हा केवळ धार्मिक विषय नाही, तर गेल्या अनेक दशकांपासून भारतीय राजकारणाच्या केंद्रस्थानी राहिलेला मुद्दा आहे. त्यामुळे मंदिराशी संबंधित कोणतेही आरोप किंवा प्रश्न तात्काळ राजकीय स्वरूप धारण करतात. अशा परिस्थितीत वस्तुनिष्ठ चौकशी आणि राजकीय आरोप यातील सीमा अनेकदा धूसर होते.

जर मंदिरातील आर्थिक व्यवहारांबाबत कोणतेही आरोप समोर येत असतील, तर त्यांची निष्पक्ष चौकशी होणे हे कोणत्याही लोकशाही व्यवस्थेचे कर्तव्य आहे. त्याचवेळी केवळ आरोप झाले म्हणून त्यांना सत्य मानणेही योग्य ठरत नाही. दोष निश्चित करणे ही चौकशी यंत्रणा आणि न्यायव्यवस्थेची जबाबदारी आहे.

तथापि, विरोधकांचा एक मुद्दा दुर्लक्षित करता येत नाही. ज्या संघटनांनी आणि पक्षांनी मंदिर उभारणीला आपल्या वैचारिक आणि राजकीय चळवळीचा केंद्रबिंदू बनवले, त्यांच्याकडून मंदिरांच्या आर्थिक व्यवहारांबाबत अधिक पारदर्शकता आणि उत्तरदायित्वाची अपेक्षा स्वाभाविकपणे अधिक असते. कारण श्रद्धेच्या नावाने जनतेचा विश्वास मिळवला असेल, तर त्या श्रद्धेच्या व्यवस्थापनातही सर्वोच्च प्रामाणिकपणा दिसला पाहिजे.

दुसरीकडे, भाजप आणि आरएसएस समर्थकांचे म्हणणे असे असू शकते की विरोधकांकडून करण्यात येणारे आरोप हे राजकीय हेतूने प्रेरित आहेत आणि तपास पूर्ण होण्यापूर्वी निष्कर्ष काढणे योग्य नाही. त्यामुळे कोणतीही संघटना किंवा व्यक्ती केवळ विरोधकांच्या मागणीवर कारवाई करेल, अशी अपेक्षा वास्तववादी ठरणार नाही.

खरा प्रश्न मात्र आरएसएस किंवा काँग्रेसपुरता मर्यादित नाही. देशातील कोणतेही मोठे धार्मिक संस्थान, मंदिर, मठ किंवा ट्रस्ट असोतेथील आर्थिक व्यवहार पूर्णपणे पारदर्शक, नियमित लेखापरीक्षणाखाली आणि सार्वजनिक उत्तरदायित्वाच्या चौकटीत असले पाहिजेत. श्रद्धा जितकी मोठी, तितकी जबाबदारीही मोठी असते.

या संपूर्ण वादातून एक गोष्ट स्पष्ट होते. धार्मिक संस्थांवरील प्रश्नांना राजकीय रंग देण्यापेक्षा सत्य काय आहे, हे निष्पक्ष चौकशीतून समोर येणे अधिक महत्त्वाचे आहे. जर कोणताही गैरव्यवहार सिद्ध झाला, तर संबंधित व्यक्तींवर कायद्यानुसार कठोर कारवाई झाली पाहिजेत्यांचा संबंध कोणत्याही पक्षाशी, संघटनेशी किंवा विचारधारेशी असो.

लोकशाहीत विरोधक प्रश्न विचारतात, सत्ताधारी उत्तर देतात आणि अंतिम निर्णय पुरावे, तपास आणि न्यायालयांच्या आधारे होतो. धार्मिक श्रद्धेचा विषय असल्यामुळे या प्रक्रियेत पारदर्शकता आणि संयम या दोन्हींचे महत्त्व अधिक वाढते.

मोशी दुर्घटना अपघात की भ्रष्टाचाराचा परिणाम? अनधिकृत मजले, अधिकाऱ्यांचे मौन आणि ठेकेदाराशी ‘हातमिळवणी’च्या संशयाने निर्माण केले गंभीर प्रश्न

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

पिंपरी | विशेष विश्लेषण

मोशी येथील कचरा डेपोमध्ये प्रशासकीय इमारतीचा भाग कोसळून एका कंत्राटी कामगाराचा मृत्यू झाल्यानंतर हा केवळ बांधकाम अपघात राहिलेला नाही. पिंपरी-चिंचवड महापालिकेने स्वतःच्या नोटिशीत संबंधित अधिकारी आणि ठेकेदार यांच्यात आर्थिक किंवा हितसंबंधांची संशयित हातमिळवणी असू शकते, असा गंभीर प्रश्न उपस्थित केला आहे. यामुळे या दुर्घटनेमागे केवळ निष्काळजीपणा होता की संभाव्य भ्रष्टाचाराची साखळी, याची सखोल चौकशी होणे आवश्यक ठरते.

महापालिका आयुक्तांनी मुख्य अभियंता आणि कार्यकारी अभियंत्याला २४ तासांत कारणे दाखवा नोटीस बजावली आहे. त्याचबरोबर संबंधित कंपनीलाही काळ्या यादीत टाकणे, बँक हमी जप्त करणे आणि फौजदारी कारवाई का करू नये, असा सवाल विचारण्यात आला आहे. इतक्या कठोर शब्दांत नोटीस दिली जाणे, हीच बाब प्रथमदर्शनी गंभीर प्रशासकीय त्रुटींकडे निर्देश करते.

सर्वात धक्कादायक बाब म्हणजे, २०१९ मध्ये मंजूर आराखड्यानुसार इमारतीला फक्त तळमजल्याची परवानगी असताना त्यावर पहिला आणि दुसरा मजला उभारण्यात आल्याचा आरोप आहे. जर हे खरे असेल, तर हा प्रश्न उपस्थित होतोहे बांधकाम अधिकाऱ्यांच्या माहितीशिवाय होऊ शकले असते का? महापालिकेच्या नोटिशीनुसार क्षेत्रीय तपासणीची जबाबदारी असलेल्या अधिकाऱ्यांनी सुरक्षेच्या नियमांकडे दुर्लक्ष केले. इतकेच नव्हे, तर दुर्घटनेनंतर वरिष्ठ प्रशासन आणि शासनाला दिशाभूल करणारी माहिती दिल्याचाही आरोप करण्यात आला आहे. हे आरोप सिद्ध झाले, तर हा केवळ निष्काळजीपणाचा नव्हे तर सार्वजनिक विश्वासाला तडा देणाऱ्या गंभीर प्रशासकीय गैरवर्तनाचा विषय ठरू शकतो. अर्थात, या टप्प्यावर हे सर्व आरोप आणि संशय आहेत. संबंधित अधिकारी आणि ठेकेदार यांची बाजू ऐकली जाणे तसेच निष्पक्ष चौकशी होणे अत्यावश्यक आहे. कोणत्याही व्यक्तीला तपास पूर्ण होण्यापूर्वी दोषी ठरवणे योग्य नाही. मात्र प्रशासनाने स्वतः उपस्थित केलेल्या प्रश्नांमुळे या प्रकरणाकडे

गांभीर्याने पाहणे आवश्यक ठरते. मोठ्या सार्वजनिक प्रकल्पांमध्ये भ्रष्टाचाराची पद्धत अनेकदा थेट लाच देण्यापुरती मर्यादित नसते. निकृष्ट दर्जाचे साहित्य, अनधिकृत बांधकामाकडे जाणीवपूर्वक दुर्लक्ष, तपासणी अहवालांमध्ये शिथिलता, नियमांचे उल्लंघन आणि नंतर कागदोपत्री सर्व काही योग्य असल्याचे दाखवण्याचा प्रयत्नअशा साखळीतून गंभीर दुर्घटना घडू शकतात. जर मोशी प्रकरणातही अशी कोणती साखळी उघड झाली, तर ती अत्यंत चिंताजनक बाब असेल. या दुर्घटनेत एका कामगाराचा जीव गेला. सार्वजनिक प्रकल्पांमध्ये काम करणाऱ्या कामगारांना सुरक्षित कार्यस्थळ देणे ही कायदेशीर आणि नैतिक जबाबदारी आहे.

सुरक्षेच्या नियमांचे पालन झाले असते, मंजूर आराखड्याचे काटेकोर पालन झाले असते आणि नियमित तपासण्या झाल्या असत्या, तर ही दुर्घटना टाळता आली असती का, हा प्रश्न तपासाचा महत्त्वाचा भाग असायला हवा. महापालिकेने नोटीस बजावणे ही सुरुवात आहे; परंतु लोकांचा विश्वास केवळ नोटिशींनी परत मिळत नाही. जर चौकशीत अधिकाऱ्यांची किंवा ठेकेदाराची जबाबदारी निश्चित झाली, तर केवळ विभागीय कारवाई नव्हे तर आवश्यक तेथे फौजदारी गुन्हे, आर्थिक नुकसानभरपाई आणि संबंधित सर्व जबाबदारांवर कठोर कारवाई झाली पाहिजे.

मोशी दुर्घटनेने पुन्हा एकदा दाखवून दिले आहे की सार्वजनिक बांधकामांमधील प्रत्येक नियम हा कागदोपत्री औपचारिकता नसतो; तो मानवी जीव वाचवण्यासाठी असतो. जेव्हा नियम मोडले जातात, तपासणी कमकुवत होते किंवा संभाव्य संगनमतामुळे उल्लंघनाकडे दुर्लक्ष केले जाते, तेव्हा त्याची किंमत सामान्य कामगार आणि नागरिकांना आपल्या जीवाने मोजावी लागू शकते.

या प्रकरणाचा अंतिम निष्कर्ष निष्पक्ष तपासानंतरच समोर येईल. मात्र तपासात जर अधिकारी-ठेकेदार संगनमत, भ्रष्टाचार किंवा जाणूनबुजून केलेले दुर्लक्ष सिद्ध झाले, तर ही घटना अपघात म्हणून नव्हे, तर उत्तरदायित्वाच्या अपयशामुळे घडलेली मानवनिर्मित शोकांतिका म्हणून इतिहासात नोंदली जाईल.

संपादकीय

आणीबाणीपेक्षाही मोठा धोका? लोकशाहीचे स्तंभ आर्थिकदृष्ट्या कमकुवत होत असतील, तर प्रश्न विचारायलाच हवा

२५ जून १९७५. भारतीय लोकशाहीच्या इतिहासातील एक काळा अध्याय. तत्कालीन पंतप्रधान इंदिरा गांधी यांनी देशात आणीबाणी लागू केली आणि पुढील २१ महिन्यांत हजारो विरोधी नेत्यांना अटक झाली, प्रसारमाध्यमांवर सेन्सॉरशिप लादली गेली, मूलभूत अधिकारांवर निर्बंध आले आणि लोकशाही संस्थांवर थेट सरकारी नियंत्रण वाढले. त्या काळातील दडपशाही उघड होती. देशातील प्रत्येक नागरिकाला माहिती होते की लोकशाहीवर असामान्य बंधने आली आहेत.

मात्र आजचा प्रश्न वेगळा आहे. जर लोकशाहीवरचा दबाव थेट नसून आर्थिक, प्रशासकीय किंवा संस्थात्मक स्वरूपाचा असेल, तर तो अधिक गंभीर ठरू शकतो का? हा प्रश्न केवळ राजकीय नाही; तो लोकशाहीच्या आरोग्याशी संबंधित आहे. याच पार्श्वभूमीवर Centre for the Study of Developing Societies (CSDS) या देशातील प्रतिष्ठित सामाजिक विज्ञान संशोधन संस्थेबाबत निर्माण झालेल्या वादाकडे पाहणे आवश्यक आहे. १९६३ मध्ये स्थापन झालेली ही संस्था गेली सहा दशके भारतीय लोकशाही, निवडणुका, समाजरचना, सार्वजनिक धोरणे आणि मतदारांच्या वर्तनाचा अभ्यास करत आहे. Lokniti-CSDS चे निवडणूक अभ्यास देशात आणि आंतरराष्ट्रीय स्तरावरही संदर्भ म्हणून वापरले जातात. १९६९ पासून Indian Council of Social Science Research (ICSSR) मार्फत या संस्थेला नियमित सरकारी अनुदान मिळत आले आहे. सार्वजनिकरीत्या उपलब्ध आर्थिक माहितीनुसार, २०२४-२५ मध्ये CSDS चे एकूण उत्पन्न सुमारे ७.५६ कोटी होते. त्यापैकी ६.२९ कोटी, म्हणजे सुमारे ८३ टक्के निधी ICSSR कडून आला होता. या निधीतून संस्थेतील मोठ्या प्रमाणावरील कर्मचाऱ्यांचे वेतन दिले जात होते. त्यामुळे हे अनुदान थांबणे म्हणजे केवळ एका प्रकल्पावर परिणाम होणे नव्हे, तर संस्थेच्या कामकाजावरच गंभीर परिणाम होण्याची शक्यता निर्माण होणे होय. वादाची सुरुवात २०२५ मध्ये प्राध्यापक संजय कुमार यांनी महाराष्ट्रातील मतदारसंख्येतील कथित तफावतीबाबत केलेल्या सोशल मीडिया पोस्टपासून झाली. नंतर त्यांनी ती माहिती चुकीची असल्याचे मान्य केले, पोस्ट मागे घेतली आणि सार्वजनिक माफी मागितली. त्यानंतर ICSSR कडून कारणे दाखवा नोटीस देण्यात आल्याची आणि पुढे अनुदानाबाबत कारवाईच्या शिफारशी झाल्याची माहिती माध्यमांत आली. या प्रक्रियेबाबत अंतिम निष्कर्ष संबंधित अधिकृत यंत्रणांकडूनच स्पष्ट होऊ शकतो; त्यामुळे सर्व बाजूंची भूमिका लक्षात घेणे आवश्यक आहे. या प्रकरणात विशेष लक्ष वेधणारे विधान म्हणजे CSDS शी संबंधित एका प्राध्यापकांनी केलेली टिप्पणी१९७५ च्या आणीबाणीच्या काळातही आमचे सरकारी अनुदान थांबवले गेले नव्हते. या विधानावर मतभेद असू शकतात; परंतु त्यातून एक महत्त्वाचा प्रश्न समोर येतोस्वतंत्र संशोधन संस्थांना आर्थिक स्थैर्य देणे हे लोकशाहीच्या हिताचे आहे का? ही चर्चा केवळ एका संस्थेपुरती मर्यादित नाही. यापूर्वी Centre for Policy Research (CPR) या संस्थेच्या FCRA परवान्याबाबत झालेली कारवाई, आर्थिक तपास आणि त्यानंतर संशोधन प्रकल्पांवर झालेला परिणाम यामुळेही स्वतंत्र संशोधन संस्थांच्या स्वायत्ततेबाबत प्रश्न उपस्थित झाले होते. अर्थात, अशा प्रत्येक कारवाईमागे सरकारने कायदेशीर आणि प्रशासकीय कारणे दिली आहेत; तर संबंधित संस्थांनी काही निर्णयांवर आक्षेप घेतला आहे. त्यामुळे या विषयाकडे एकतर्फी नव्हे, तर संतुलित दृष्टीने पाहणे आवश्यक आहे. लोकशाहीचे मूल्य केवळ निवडणुकांमध्ये नसते. स्वतंत्र न्यायव्यवस्था, मुक्त प्रसारमाध्यमे, स्वायत्त विद्यापीठे आणि स्वतंत्र संशोधन संस्था हे लोकशाहीचे महत्त्वाचे आधारस्तंभ आहेत. सरकार कोणत्याही पक्षाचे असो, सत्तेच्या निर्णयांचा अभ्यास करणाऱ्या, चुका दाखवून देणाऱ्या आणि पर्यायी धोरणांचा विचार मांडणाऱ्या संस्था सक्षम राहणे हे लोकशाहीच्या दीर्घकालीन हिताचे असते. कोणत्याही संशोधन संस्थेने चुकीची माहिती दिल्यास तिची जबाबदारी निश्चित झालीच पाहिजे. पारदर्शक चौकशी झाली पाहिजे. उत्तरदायित्वही असले पाहिजे. परंतु उत्तरदायित्व आणि संस्थेचे अस्तित्व धोक्यात येईल अशी परिस्थिती यामधील समतोल राखणे हेही तितकेच महत्त्वाचे आहे. कारण चुकीला शिक्षा देणे आणि संस्थात्मक क्षमता कमकुवत होणे या दोन वेगळ्या गोष्टी आहेत. इतिहास सांगतो की लोकशाही अनेकदा एका मोठ्या घटनेने संपत नाही; ती हळूहळू कमकुवत होते. संस्थांची स्वायत्तता कमी होते, प्रश्न विचारण्याची क्षमता घटते आणि सार्वजनिक चर्चेचा दर्जा खालावतो. त्यामुळे कोणत्याही सरकारनेआजचे असो किंवा उद्याचेस्वतंत्र संशोधन, तथ्याधारित सार्वजनिक चर्चा आणि संस्थात्मक स्वायत्तता यांना बळ देणे ही लोकशाहीची गरज आहे, उपकार नाहीत. आणीबाणीची आठवण केवळ इतिहास म्हणून न ठेवता, तिचा धडा आजच्या काळातही लागू करणे आवश्यक आहे. लोकशाहीची खरी ताकद सरकारच्या लोकप्रियतेत नसते; ती सरकारला प्रश्न विचारण्याचे धैर्य असलेल्या संस्थांमध्ये असते. कारण सत्तेला आरसा दाखवणाऱ्या संस्था कमकुवत झाल्या, तर त्याचा तोटा कोणत्याही एका पक्षाचा होत नाहीतो संपूर्ण लोकशाही व्यवस्थेचा होतो. आजचा खरा प्रश्न म्हणूनच असा आहेभारतातील लोकशाही संस्थांना अधिक मजबूत करण्यासाठी आपण काय करत आहोत? कारण मजबूत लोकशाही ही केवळ मजबूत सरकारने नव्हे, तर मजबूत आणि स्वतंत्र संस्थांनी उभी राहते.

डेंग्यू, मलेरियाविरुद्ध महापालिकेची व्यापक मोहीम; स्वच्छता व डास प्रतिबंधावर विशेष भर

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

पिंपरी : पावसाळ्याच्या पार्श्वभूमीवर डेंग्यू, मलेरिया तसेच इतर संसर्गजन्य आजारांचा वाढता धोका लक्षात घेऊन पिंपरी-चिंचवड महानगरपालिकेने शहरभर व्यापक प्रतिबंधात्मक मोहीम सुरू केली आहे. नागरिकांच्या आरोग्याचे संरक्षण करण्यासाठी स्वच्छता, जनजागृती आणि डास नियंत्रणाच्या विविध उपाययोजना प्रभावीपणे राबविल्या जात असून नागरिकांनीही सक्रिय सहकार्य करण्याचे आवाहन करण्यात आले आहे.

महापालिकेच्या माहितीनुसार, पावसाळ्यात साचलेले पाणी, अस्वच्छ परिसर तसेच दूषित अन्न व पाण्यामुळे डेंग्यू, मलेरिया, गॅस्ट्रो आणि इतर संसर्गजन्य आजारांचा प्रसार होण्याची शक्यता वाढते. त्यामुळे घर आणि परिसर स्वच्छ ठेवणे, पाणी साचणार नाही याची काळजी घेणे, पिण्याचे पाणी उकळून किंवा शुद्ध करून वापरणे तसेच अन्नपदार्थ नेहमी झाकून ठेवावेत, असे आवाहन करण्यात आले आहे.

डासांची उत्पत्ती रोखण्यासाठी पाण्याच्या टाक्या, कुलर, फुलदाण्या, टायर आणि इतर पाणी साचणाऱ्या वस्तूंची नियमित स्वच्छता करावी. आठवड्यातून किमान एकदा अशा ठिकाणांची तपासणी करून पाणी साचू न देणे ही प्रत्येक नागरिकाची जबाबदारी असल्याचे महापालिकेने स्पष्ट केले आहे.

डासांच्या प्रादुर्भावावर नियंत्रण मिळविण्यासाठी महापालिकेकडून अळीनाशक औषधांची फवारणी, धूर फवारणी (फॉगिंग), घराघरांत सर्वेक्षण, जनजागृती मोहीम तसेच आवश्यक ठिकाणी प्रतिबंधात्मक औषध फवारणी नियमितपणे केली जात आहे. याशिवाय महापालिकेच्या वैद्यकीय विभागामार्फत रुग्णालये आणि आरोग्य केंद्रांमध्ये संशयित रुग्णांची तपासणी व आवश्यक उपचारांची सुविधा उपलब्ध करून देण्यात आली आहे.

महापौर रवि लांडगे यांनी नागरिकांना आवाहन करताना सांगितले की, पावसाळ्यात संसर्गजन्य आजारांवर प्रभावी नियंत्रण मिळविण्यासाठी महापालिकेच्या उपाययोजनांसोबत नागरिकांचे सहकार्यही अत्यंत महत्त्वाचे आहे. ताप, अंगदुखी, उलट्या, जुलाब किंवा इतर संशयास्पद लक्षणे आढळल्यास विलंब न करता जवळच्या आरोग्य केंद्रात जाऊन वैद्यकीय सल्ला घ्यावा. प्रत्येकाने स्वच्छतेच्या सवयी अंगीकारून परिसरात पाणी साचणार नाही याची दक्षता घ्यावी.

महापालिका आयुक्त डॉ. विजय सूर्यवंशी यांनी सांगितले की, पावसाळ्यात डेंग्यू, मलेरिया आणि इतर संसर्गजन्य आजारांचा धोका वाढत असल्याने प्रत्येक नागरिकाने प्रतिबंधात्मक उपायांना प्राधान्य देणे आवश्यक आहे. घर व परिसरात पाणी साचू न देणे, डासांची उत्पत्ती रोखणे आणि ताप किंवा इतर संशयास्पद लक्षणे दिसताच त्वरित वैद्यकीय उपचार घेणे, यामुळे संसर्गजन्य आजारांचा प्रसार रोखण्यास मोठी मदत होईल.

महापालिकेने नागरिकांना स्वच्छता राखण्यासह डास प्रतिबंधक उपायांचे काटेकोर पालन करण्याचे आणि संशयित लक्षणे आढळल्यास उपचारात विलंब न करण्याचे आवाहन केले आहे.

मोशी कचरा डेपो दुर्घटना : 'अँटोनी लारा' कंपनीच्या प्रकल्प प्रमुख व सुरक्षा अधिकाऱ्यावर मनुष्यवधाचा गुन्हा

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

पिंपरी : मोशी कचरा डेपो येथे झालेल्या भीषण दुर्घटनेप्रकरणी अखेर फौजदारी कारवाईला सुरुवात झाली आहे. या दुर्घटनेत नऊ कामगारांचा मृत्यू झाल्यानंतर पिंपरी-चिंचवड महानगरपालिकेने संबंधित कंत्राटदार कंपनी 'अँटोनी लारा रिन्युएबल एनर्जी प्रा. लि.' च्या प्रकल्प प्रमुख आणि सुरक्षा अधिकाऱ्याविरुद्ध मनुष्यवधाचा गुन्हा दाखल केला आहे.

महापालिकेचे कार्यकारी अभियंता (पर्यावरण) सोहन निकम यांनी दिलेल्या फिर्यादीवरून एमआयडीसी पोलीस ठाण्यात संबंधितांविरुद्ध गुन्हा नोंदविण्यात आला आहे. दुर्घटनेनंतर जबाबदारी निश्चित करण्याच्या दृष्टीने प्रशासनाने ही महत्त्वाची कारवाई केली आहे.

१४ जुलै रोजी मोशी कचरा डेपो येथे घडलेल्या या भीषण दुर्घटनेत नऊ निष्पाप कामगारांचा मृत्यू झाला होता. या घटनेने संपूर्ण पिंपरी-चिंचवड शहर हादरले असून कामगारांच्या सुरक्षिततेबाबत गंभीर प्रश्न उपस्थित झाले आहेत. प्राथमिक तपासात सुरक्षा उपाययोजनांतील त्रुटी आणि निष्काळजीपणाबाबत संशय व्यक्त करण्यात आला होता. त्यानंतर महापालिकेने संबंधित कागदपत्रे आणि प्राथमिक तपासाच्या आधारे पोलिसांकडे फिर्याद दाखल केली. त्यानुसार कंत्राटदार कंपनीच्या प्रकल्प प्रमुख आणि सुरक्षा अधिकाऱ्याविरुद्ध भारतीय न्याय संहितेतील संबंधित कलमान्वये मनुष्यवधाचा गुन्हा नोंदविण्यात आला आहे. दरम्यान, या दुर्घटनेमागील नेमकी कारणे, सुरक्षा नियमांचे पालन झाले होते का, तसेच अन्य कोणाचा निष्काळजीपणा कारणीभूत आहे का, याचा सखोल तपास एमआयडीसी पोलीस करत आहेत. तपासानुसार पुढील कारवाई केली जाणार असल्याचे पोलिसांकडून सांगण्यात आले आहे.

या घटनेनंतर महापालिका प्रशासनाने शहरातील धोकादायक प्रकल्प आणि कंत्राटी कामांमधील सुरक्षा व्यवस्थेचा आढावा घेण्यास सुरुवात केली असून भविष्यात अशा दुर्घटना टाळण्यासाठी अधिक कठोर सुरक्षा मानके लागू करण्याची गरज व्यक्त केली जात आहे.

मोशी कचरा डेपो दुर्घटना : दोषी महापालिका अधिकाऱ्यांवरही गुन्हे दाखल करा; शहर काँग्रेसची मागणी

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

पिंपरी-चिंचवड : मोशी येथील कचरा डेपो परिसरात झालेल्या भीषण दुर्घटनेनंतर राजकीय प्रतिक्रिया तीव्र होत असून, या प्रकरणी केवळ कंत्राटदारावर कारवाई करून न थांबता संबंधित जबाबदार महापालिका अधिकाऱ्यांवरही गुन्हे दाखल करण्यात यावेत, अशी मागणी पिंपरी-चिंचवड शहर काँग्रेसने केली आहे.

या संदर्भात शहर काँग्रेसचे अध्यक्ष नरेंद्र बनसोडे यांच्या नेतृत्वाखालील शिष्टमंडळाने पोलीस आयुक्तांची भेट घेऊन निवेदन सादर केले. दुर्घटनेतील सर्व जबाबदारांवर निष्पक्ष चौकशी करून कायदेशीर कारवाई करण्याची मागणी यावेळी करण्यात आली.

निवेदनात काँग्रेसने आरोप केला आहे की, दुर्घटनेनंतर केवळ कंत्राटदारावर कारवाई करून मूळ जबाबदार अधिकाऱ्यांना वाचविण्याचा प्रयत्न होत असल्याची शंका निर्माण होत आहे. या प्रकरणातील सर्व संबंधितांची भूमिका तपासून दोषी आढळणाऱ्या महापालिका अधिकाऱ्यांवरही सदोष मनुष्यवधासह संबंधित कायदेशीर कलमान्वये गुन्हे दाखल करावेत, अशी मागणी करण्यात आली. शहराध्यक्ष नरेंद्र बनसोडे यांनी सांगितले की, या दुर्घटनेची निष्पक्ष चौकशी होऊन जबाबदारी निश्चित झाली पाहिजे. कोणत्याही व्यक्तीला किंवा अधिकाऱ्याला अभय मिळता कामा नये. प्रशासनाने कोणतीही दिरंगाई न करता दोषींवर कठोर कायदेशीर कारवाई करावी, अशी भूमिका त्यांनी मांडली.

दरम्यान, मोशी कचरा डेपो दुर्घटनेप्रकरणी यापूर्वी कंत्राटदार कंपनीच्या संबंधित अधिकाऱ्यांविरुद्ध गुन्हा दाखल करण्यात आला असून, या प्रकरणाचा तपास सुरू आहे. काँग्रेसने आता या तपासाची व्याप्ती वाढवून महापालिका प्रशासनातील जबाबदार अधिकाऱ्यांची भूमिकाही तपासण्याची मागणी केली आहे.

या प्रकरणी पोलिसांकडून तपास सुरू असून, तपासातून समोर येणाऱ्या निष्कर्षांच्या आधारे पुढील कायदेशीर कारवाई करण्यात येणार आहे.

मोशी दुर्घटना : अटक झाली पण जबाबदारी फक्त दोनच जणांची?

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

पिंपरी : मोशी कचरा डेपो दुर्घटनेत नऊ कामगारांचा मृत्यू झाल्यानंतर अखेर प्रकल्प प्रमुख आणि सुरक्षा अधिकाऱ्याविरुद्ध भारतीय न्याय संहितेअंतर्गत गंभीर गुन्हे दाखल करण्यात आले असून प्रकल्प प्रमुखाला अटक करण्यात आली आहे. फिर्यादीत सुरक्षा उपाययोजनांकडे दुर्लक्ष केल्याचा गंभीर आरोप करण्यात आला आहे.

मात्र, या कारवाईनंतर एक मूलभूत प्रश्न उपस्थित होत आहेया दुर्घटनेची जबाबदारी केवळ दोन व्यक्तींपुरतीच मर्यादित आहे का?

मोशी कचरा डेपोतील कचऱ्याचा प्रचंड साठा एका दिवसात तयार झालेला नव्हता. हजारो टन कचरा दिवसागणिक जमा होत होता. पावसाळ्यापूर्वी संभाव्य धोके वाढत असल्याचेही स्पष्ट होते. अशा परिस्थितीत या संपूर्ण प्रक्रियेवर देखरेख करणाऱ्या यंत्रणांनी वेळेत धोका ओळखला होता का, हा प्रश्न आता उपस्थित होत आहे.

महापालिकेने कचऱ्यावर प्रक्रिया करण्याचे काम खासगी कंत्राटदार कंपनीकडे सोपविले होते. त्यामुळे सुरक्षा नियमांचे पालन करणे, कामगारांच्या सुरक्षिततेची काळजी घेणे आणि संभाव्य धोके टाळणे ही कंत्राटदाराची प्राथमिक जबाबदारी आहे. त्याबाबत चौकशी आणि कायदेशीर कारवाई होणे स्वाभाविक आहे. परंतु कंत्राट दिल्यानंतर महापालिकेची जबाबदारी संपते का? हा प्रश्नही तितकाच महत्त्वाचा आहे. करारातील अटींचे पालन होत होते का, याची नियमित तपासणी झाली होती का? कचऱ्यावर प्रत्यक्ष किती प्रक्रिया होत होती? वैज्ञानिक पद्धतीने कचऱ्याची विल्हेवाट लावली जात होती का? कचऱ्याचा वाढता साठा आणि संभाव्य धोका याबाबत वरिष्ठ अधिकाऱ्यांना माहिती होती का? पावसाळ्यापूर्वी सुरक्षा तपासणी झाली होती का? झाली असेल, तर त्याचा अहवाल काय सांगतो?

अशा अनेक प्रश्नांची उत्तरे अद्याप समोर आलेली नाहीत. या प्रश्नांची उत्तरे केवळ कंत्राटदार कंपनीनेच नव्हे, तर संबंधित प्रशासकीय यंत्रणेनेही देणे आवश्यक आहे. कारण सार्वजनिक प्रकल्पांमध्ये कंत्राटदार आणि स्थानिक स्वराज्य संस्था या दोघांच्याही भूमिका आणि जबाबदाऱ्या असतात. तपासातून जर इतर कोणाचाही निष्काळजीपणा किंवा जबाबदारी समोर आली, तर त्यांच्याविरुद्धही कायद्यानुसार कारवाई होणे अपेक्षित आहे. नऊ निष्पाप कामगारांचा मृत्यू ही केवळ एक दुर्घटना नाही; ती सार्वजनिक सुरक्षेशी संबंधित गंभीर बाब आहे. त्यामुळे या प्रकरणाची निष्पक्ष, सर्वंकष आणि पारदर्शक चौकशी होऊन जबाबदारीची साखळी पूर्णपणे स्पष्ट होणे आवश्यक आहे. तेव्हाच पीडित कुटुंबांना न्याय मिळाल्याची भावना निर्माण होईल आणि भविष्यात अशा दुर्घटना टाळण्यासाठी आवश्यक सुधारणा करता येतील.

हलगर्जीपणामुळे ९ जणांचा मृत्यू; 'अँटोनी लारा' कंपनीच्या मालकासह दोघांवर गुन्हा!

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

पिंपरी-चिंचवड : गुन्हा दाखल ठाणे: एम.आय.डी.सी. भोसरी पोलीस ठाणे (गु.र.नं. ३६७/२०२६)

कलम: भारतीय न्याय संहिता (इछड) कलम १०५, १२५(ए), १२५(बी), ३(५) आणि भादवि ३०४, ३३७

घटनाक्रम व तपशील: मोशी येथील कचरा डेपो परिसरात एका खाजगी प्रकल्पामध्ये सुरक्षेच्या कोणत्याही उपाययोजना न केल्याने 'एसएलएफ' (डङ्क) चा काही भाग इमारतीवर आणि शेजारील रस्त्यावर कोसळला. या भीषण दुर्घटनेत तेथे काम करणाऱ्या एकूण ९ कामगारांचा/व्यक्तींचा गुदमरून व ढिगाऱ्याखाली दबून मृत्यू झाला. कंपनीने कोणतीही सुरक्षा ऑडिट किंवा प्रतिबंधक उपाययोजना न केल्याने ही जिवीतहानी झाल्याचे तपासात निष्पन्न झाले आहे.

फिर्यादी: सोहन मधुकर निकम (वय ५५ वर्षे, रा. निगडी प्राधिकरण). आरोपी: १) अशोककुमार सियाराम शरण (वय ५९ वर्षे, रा. मोशी, मूळ उत्तर प्रदेश - अँटोनी लारा रिन्युएबल एनर्जी प्रा. लि. कंपनीचे प्रकल्प प्रमुख). २) विजय रामराव सपकाळ (वय ३८ वर्षे, रा. मनिष काळे, चिंचवड - सेफ्टी अधिकारी). तपास अधिकारी: पोउपनि खोसे (९८८१३१३३५३), वपोनि जामदार (९३७३२९३९८०).

पिंपरीतील बौद्धनगर भागात दारू अड्ड्यावर पोलिसांचा छापा; महिला आरोपी पसार

गुन्हा दाखल ठाणे: पिंपरी पोलीस ठाणे (गु.र.नं. ४१५/२०२६) कलम: महाराष्ट्र प्रोहिबिशन ॲक्ट कलम ६५(ई) अन्वये.

घटनाक्रम व तपशील: पिंपरी येथील बौद्धनगर भागातील १६ नंबर बिल्डिंग समोरील मैदानात असणाऱ्या पत्राशेडमध्ये बेकायदेशीररीत्या देशी-विदेशी दारूची विक्री केली जात असल्याची माहिती पोलिसांना मिळाली. पिंपरी पोलिसांनी या ठिकाणी छापा टाकला असता, महिला आरोपी तिथे २०४०/- रुपये किमतीच्या देशी-विदेशी दारूच्या बाटल्या बेकायदेशीररीत्या स्वतःच्या ताब्यात बाळगताना मिळून आली. मात्र, पोलीस आल्याचे पाहताच तिने गल्लीबोळाचा फायदा घेऊन घटनास्थळावरून पळ काढला. पोलीस सध्या तिचा शोध घेत आहेत.

फिर्यादी: नंदलाल शिवाजी राऊत (पोलीस शिपाई २३४९, पिंपरी पोलीस ठाणे).

आरोपी: शोभा मुरलीधर आंगरख (वय ५३ वर्षे, रा. सोळा नंबर बिल्डिंग जवळ, बौद्धनगर, पिंपरी, पुणे).

तपास अधिकारी: सपोनि अतिग्रे (७४९८४९३६३६), पोहवा/१९८२ बारशिंगे (७७६९०५६१००).

तडीपार गुंडाचा चिखलीत धुमाकूळ; कोयता आणि रिक्षासह पोलिसांनी आवळल्या आवळल्या आवळल्या आवळल्या आवळल्या आवळल्या मुसक्या!

गुन्हा दाखल ठाणे: चिखली पोलीस ठाणे (गु.र.नं. ४६८/२०२६) कलम: भारतीय हत्यार कायदा कलम ४(२५), महाराष्ट्र पोलीस अधिनियम कलम १४२, ३७(१)(३) सह १३५ प्रमाणे.

घटनाक्रम व तपशील: पिंपरी-चिंचवड पोलीस आयुक्तालयाने दोन वर्षांसाठी तडीपार (हद्दपार) केलेला अट्टल गुन्हेगार आदेशाचा भंग करून चिखली पोलीस स्टेशनच्या हद्दीत राजरोसपणे वावरत असल्याची माहिती पोलिसांना मिळाली. पोलिसांनी सापळा रचून स्पाईन रोड, जॉगर्स पार्क गार्डनच्या गेटकडे जाणाऱ्या रोडच्या कडेला त्याला ताब्यात घेतले. शहरात घातक हत्यार बाळगण्यास बंदी असतानाही आरोपीकडे एक लोखंडी कोयता आणि गुन्ह्यात वापरलेली रिक्षा (क्रमांक चक१४ घण ००४३) असा एकूण ५०,१००/- रुपयांचा मुद्देमाल मिळून आला आहे.

फिर्यादी: संतोष सुदाम भोर (वय ३१ वर्षे, पोलीस शिपाई ३३८९, चिखली पोलीस ठाणे).

आरोपी: बुद्धभूषण माणिक पालके (वय २८ वर्षे, रा. अजय कांबळे यांचे रूममध्ये, यशवंत कॉलनी, चिखली, पुणे).

तपास अधिकारी: पोउपनि मासाळ (७२७६०८७१७०), सपोफौ जायभाये (९४२२९९९३७१).

सायबर भामट्यांचा मोठा डल्ला; बनावट अकाऊंट उघडून २७ लाखांची फसवणूक!

गुन्हा दाखल ठाणे: सायबर पोलीस ठाणे, पिंपरी चिंचवड (गु.र.नं. २३/२०२६) कलम: भारतीय न्याय संहिता कलम ११२(२), ६१(२), ३१८(४), ३(५) सह भादवि कलम ४२०.

घटनाक्रम व तपशील: चिंचवड येथील 'जीनियस इंटरप्रायजेस' या कंपनीच्या नावाने बनावट बँक खाते उघडून संघटित सायबर गुन्हेगारी टोळीच्या वतीने त्याचा वापर करण्यात आला. या खात्यावर एकूण ९,३६,२२५/- रुपयांचे आर्थिक व्यवहार करून आणि भारतातील इतर १३ नागरिकांची तब्बल २७,९३,८१९/- रुपयांची आर्थिक फसवणूक केल्याचा धक्कादायक प्रकार उघडकीस आला आहे. आरोपीने स्वतःचे बँक खाते सायबर गुन्हेगारांना वापरण्यासाठी दिल्याचा ठपका ठेवण्यात आला आहे. फिर्यादी: हेमंत साधू खरात (पोहवा/८३१, सायबर पोलीस ठाणे). आरोपी: प्रदिप अशोक राठोड (वय ३१ वर्षे, व्यवसाय- लोन एजंट, रा. भोसरी, पुणे). तपास अधिकारी: पोउपनि डोळस (९५९५६११६६९).

हॉटेलवर बोलावून कामगारांच्या बिलाच्या वादातून लोखंडी रॉडने प्राणघातक हल्ला

गुन्हा दाखल ठाणे: तळेगाव एमआयडीसी पोलीस ठाणे (गु.र.नं. १९८/२०२६) कलम: भारतीय न्याय संहिता कलम ११८(२), ११५(२), ३५२, ३५१(२), ३(५) सह भादवि ३२६, ३२३, ५०४, ५०६, ३४. घटनाक्रम व तपशील : मावळ येथील आकांक्षा हॉटेल आंबी परिसरात फिर्यादीला फोन करून कामगारांच्या जेवणाचे राहिलेले बिल देण्याच्या बहाण्याने आरोपींनी बोलावून घेतले. तेथे वाद उकरून काढत मुख्य आरोपीने त्याच्या हातातील लोखंडी रॉडने फिर्यादीच्या डोक्यात मारून त्यांना गंभीर जखमी केले व जीवे मारण्याची धमकी दिली. इतर आरोपींनीही फिर्यादीला लाथाबुक्क्यांनी व लोखंडी पाईपने बेदम मारहाण केली. या प्रकरणी दोन आरोपींना अटक करण्यात आली असून एक अल्पवयीन बालक ताब्यात आहे.

फिर्यादी: राजकुमार ओमदत्त कोल (वय २९ वर्षे, रा. आंबी, मावळ). आरोपी: १) अक्षय कृष्णा शिवदनकर (रा. मावळ), २) एस के (पुर्ण नाव माहिती नाही), ३) मारुती श्रीपती नेवरेकर (वय २४ वर्षे) व इतर दोन. तपास अधिकारी: पोहवा/३०१४ पाटील (८३९००२००७१), पोउपनि गोवारकर (८४५९३४७५२०).

दैनिक राज्य लोकतंत्र हे पत्र मुद्रक, प्रकाशक मालक सीमा भिमराव मस्के यांनी जगमित्र प्रिंटर्स ॲण्ड सेल्स कॉर्पोरेशन सुमतीनगर, जालना रोड, बीड येथे छापून कार्यालय दैनिक राज्य लोकतंत्र, राजीव गांधी चौक, कॅनाल रोड, बीड, ता.जि. बीड, ४३११२२ (महाराष्ट्र) येथे प्रकाशित केले. **संपादक** - सीमा मस्के (मोकाशे) । **कार्यकारी संपादक** - सुभाष विलासराव चौरे या अंकात प्रकाशित झालेल्या मजकुरातील मतांशी संपादक सहमत असतीलच असे नाही. न्यायालयीन वाद बीड न्यायकक्षेत. EMAIL- RAJYALOKTANTRA@GMAIL.COM NO.L SB/BEED RNP-206/2024-26

सारांश वृत्त

मुख्यमंत्री फडणवीस, एमपीएससी विद्यार्थी प्रतिनिधी बैठक सकारात्मक; ऑनलाइन परीक्षा निर्णयावर पुनर्विचार, पुण्यातील मोर्चा तात्पुरता स्थगित

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

पुणे : महाराष्ट्र लोकसेवा आयोगाच्या (MPSC) परीक्षा पद्धतीवरून गेल्या काही दिवसांपासून सुरू असलेल्या वादाच्या पार्श्वभूमीवर अखेर मुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस आणि विद्यार्थी प्रतिनिधींमध्ये झालेली बैठक सकारात्मक ठरली आहे. पोलीस प्रशासनाच्या समन्वयातून पार पडलेल्या या महत्त्वपूर्ण बैठकीत मुख्यमंत्र्यांनी विद्यार्थ्यांच्या भावना लक्षात घेत सद्यस्थितीत कोणतीही ऑनलाईन परीक्षा पद्धती विद्यार्थ्यांवर लादली जाणार नाही, असे स्पष्ट आश्वासन दिले आहे. या सकारात्मक चर्चेनंतर पुण्यातील नियोजित विद्यार्थी मोर्चा तात्पुरता स्थगित करण्याचा निर्णय विद्यार्थी प्रतिनिधींनी घेतला आहे. सुमारे अर्धा तास चाललेल्या या बैठकीत विद्यार्थ्यांच्या मागण्यांवर सविस्तर चर्चा झाली. मुख्यमंत्री फडणवीस यांनी स्पष्ट केले की, उद्या एमपीएससीचे अध्यक्ष आणि सचिव यांच्यासोबत एक स्वतंत्र बैठक घेतली जाईल, ज्यामध्ये विद्यार्थ्यांच्या सर्व मागण्यांवर सखोल चर्चा केली जाईल. तसेच, १७ जुलैपर्यंत सुरू असलेल्या संयुक्त पूर्व परीक्षा (गट 'क') अर्ज प्रक्रियेबाबतही पुनर्विचार केला जाईल, अशी ग्वाही त्यांनी दिली. भविष्यात ऑनलाईन परीक्षा घेण्याचा विचार झालाच, तर सर्व स्पर्धा परीक्षा एकाच वेळी पारदर्शकपणे घेता येतील अशी सक्षम व विश्वासार्ह यंत्रणा उभारल्यानंतरच निर्णय घेतला जाईल, असे मुख्यमंत्र्यांनी आश्वस्त केले. आयोगाच्या अध्यक्ष आणि सचिवांसोबतची बैठक पार पडल्यानंतर मुख्यमंत्री पुन्हा एकदा विद्यार्थी प्रतिनिधींसोबत बैठक घेणार आहेत. त्या बैठकीत होणाऱ्या अंतिम निर्णयाची सविस्तर माहिती विद्यार्थ्यांसमोर जाहीर करण्यात येणार आहे. या बैठकी दरम्यान आमदार अभिमन्यू पवार, राजेश पांडे आणि राज देशमुख यांनीही विद्यार्थ्यांची बाजू प्रभावीपणे मांडली.

मुख्यमंत्री महोदयांसोबत झालेली चर्चा अत्यंत सकारात्मक झाली आहे. सद्यस्थितीत ऑनलाईन परीक्षा लादू नये आणि सक्षम यंत्रणा उभी राहिल्याशिवाय कोणताही निर्णय घेऊ नये, ही विद्यार्थ्यांची प्रमुख मागणी आम्ही ठामपणे मांडली. मुख्यमंत्र्यांनी याला सकारात्मक प्रतिसाद दिला असून निर्णय स्थगित ठेवण्याचे आश्वासन दिले आहे. आता सरकारने या आश्वासनाची वेगाने अंमलबजावणी करून विद्यार्थ्यांच्या विश्वासाला न्याय द्यावा.

महात्मा गांधी विद्यालयासमोर प्रभावी गतिरोधकांची गरज; विद्यार्थ्यांच्या सुरक्षेचा प्रश्न पुन्हा ऐरणीवर

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

मंचर : पुणे–नाशिक राष्ट्रीय महामार्गालगत असलेल्या महात्मा गांधी विद्यालय व कनिष्ठ महाविद्यालयासमोर विद्यार्थ्यांच्या सुरक्षेचा प्रश्न पुन्हा एकदा ऐरणीवर आला आहे. परिसरात नुकत्याच घडलेल्या भीषण अपघातात एका विद्यार्थ्याचा मृत्यू झाल्यानंतर पालक, शिक्षक आणि नागरिकांकडून या ठिकाणी तातडीने प्रभावी गतिरोधक (स्पीड ब्रेकर) उभारण्यासह अन्य सुरक्षा उपाययोजना करण्याची मागणी जोर धरू लागली आहे.

महात्मा गांधी विद्यालय व कनिष्ठ महाविद्यालयात दररोज हजारो विद्यार्थी शिक्षणासाठी ये-जा करतात. शाळा व महाविद्यालय सुरू होण्याच्या तसेच सुटण्याच्या वेळेत विद्यार्थ्यांची मोठ्या प्रमाणावर वर्दळ असते. अनेक विद्यार्थ्यांना महामार्ग ओलांडून घरी जावे लागत असल्याने हा परिसर कायमच अपघातप्रवण ठरत आहे.

स्थानिकांच्या म्हणण्यानुसार, पुणे–नाशिक राष्ट्रीय महामार्गावर दिवसभर अवजड वाहने, खासगी बस, ट्रक, कंटेनर तसेच दुचाकींची मोठी वाहतूक सुरू असते. अनेक वाहनचालक वेगमर्यादेचे पालन करत नसल्याने शाळा परिसरातही वाहनांचा वेग कमी होत नाही. परिणामी विद्यार्थ्यांच्या सुरक्षिततेचा प्रश्न अधिक गंभीर बनला आहे.

यापूर्वी विद्यार्थ्यांच्या सुरक्षेसाठी या ठिकाणी गतिरोधक उभारण्यात आले होते. मात्र कालांतराने ते झिजून गेल्याने त्यांचा प्रभाव जवळपास संपुष्टात आला आहे. त्यामुळे वाहनचालकांना वेग कमी करण्याची गरज भासत नसल्याचे चित्र आहे. स्थानिकांच्या मते, विद्यमान परिस्थितीत नव्याने

मानकांनुसार प्रभावी गतिरोधक उभारणे ही काळाची गरज बनली आहे.

अलीकडेच याच परिसरात झालेल्या भीषण अपघातात एका विद्यार्थ्याचा मृत्यू झाल्याने नागरिकांमध्ये संताप आणि चिंता व्यक्त होत आहे. या दुर्घटनेने शाळा परिसरातील वाहतूक सुरक्षेतील त्रुटी पुन्हा अधोरेखित केल्या असून भविष्यात अशा घटना टाळण्यासाठी तातडीने ठोस उपाययोजना करण्याची मागणी होत आहे. महामार्ग प्राधिकरण, सार्वजनिक बांधकाम विभाग आणि वाहतूक पोलिसांनी संयुक्त पाहणी करून महात्मा गांधी विद्यालयासमोर नव्याने गतिरोधक उभारावेत, स्पष्ट वेगमर्यादा फलक, झेब्रा क्रॉसिंग, फ्लॅशिंग चेतावणी दिवे व इशारा फलक बसवावेत. तसेच शाळा सुरू होण्याच्या आणि सुटण्याच्या वेळेत वाहतूक नियंत्रणासाठी विशेष व्यवस्था करावी, अशी मागणी पालक व नागरिकांकडून करण्यात येत आहे.

विद्यार्थ्यांच्या सुरक्षेचा प्रश्न अत्यंत संवेदनशील आहे. आणखी एखादी दुर्घटना घडण्याची वाट न पाहता संबंधित यंत्रणांनी तातडीने पावले उचलून शाळा परिसर सुरक्षित करावा, अशी अपेक्षा परिसरातील नागरिकांनी व्यक्त केली आहे.

वाढदिवसानंतर दुसऱ्याच दिवशी काळाचा घाला; १७ वर्षीय विद्यार्थ्याचा भीषण अपघातात मृत्यू

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

मंचर : मंचर येथे हृदय पिळवटून टाकणारी दुर्घटना घडली असून वाढदिवस साजरा केल्यानंतर अवघ्या दुसऱ्याच दिवशी १७ वर्षीय विद्यार्थ्याचा भीषण अपघातात मृत्यू झाला. वीर अनिल शिंदे (रा. अवसरी खुर्द) असे मृत विद्यार्थ्याचे नाव असून त्याचे दोन मित्र गंभीर जखमी झाले आहेत. हा अपघात पुणे–नाशिक महामार्गावरील मंचर येथील महात्मा गांधी विद्यालयाजवळ सोमवारी सायंकाळी घडला.

मिळालेल्या माहितीनुसार, वीर शिंदे हा अवसरी खुर्द येथील खालचा शिंदे मळा परिसरातील रहिवासी होता. त्याने नुकताच मंचर येथील महात्मा गांधी विद्यालय व कनिष्ठ महाविद्यालयात विज्ञान शाखेच्या अकरावीमध्ये प्रवेश घेतला होता. महाविद्यालयातील त्याचा अवघा चौथाच दिवस होता.

सोमवारी सायंकाळी सुमारे चार वाजण्याच्या सुमारास महाविद्यालय सुटल्यानंतर वीर आपल्या दोन मित्रांसह मोटारसायकलवरून घरी निघाला होता. यावेळी महात्मा गांधी विद्यालयासमोरील चौकात त्यांच्या मोटारसायकलची राज्य परिवहन महामंडळाच्या (एसटी) बसशी जोरदार धडक झाली. अपघात इतका भीषण होता की, वीर शिंदे हा एसटी बसखाली सापडून जागीच ठार झाला.

या अपघातात त्याचे मित्र तेजस महेश भालेराव आणि साहिल संदीप टेमकर (दोघेही रा. अवसरी खुर्द) गंभीर जखमी झाले असून त्यांच्यावर मंचर येथील सिद्धी हॉस्पिटलमध्ये उपचार सुरू आहेत. या घटनेतील सर्वात वेदनादायी बाब म्हणजे वीरने रविवारीच कुटुंबीय आणि मित्रांसमवेत आपला वाढदिवस आनंदात साजरा केला होता. वाढदिवसाच्या आनंदाचे क्षण ताजे असतानाच अवघ्या काही तासांत काळाने त्याच्यावर झडप घातल्याने शिंदे कुटुंबावर दुःखाचा डोंगर कोसळला आहे. दुर्घटनेची माहिती मिळताच अवसरी खुर्द गावासह संपूर्ण परिसरात शोककळा पसरली. नातेवाईक, मित्र, महाविद्यालयातील विद्यार्थी तसेच नागरिकांनी हळहळ व्यक्त केली असून सर्वत्र शोक व्यक्त केला जात आहे.

दरम्यान, अपघाताची माहिती मिळताच मंचर पोलिसांनी घटनास्थळी धाव घेत पंचनामा केला. अपघाताचे नेमके कारण काय, याचा तपास सुरू असून पुढील कार्यवाही करण्यात येत आहे.

एसटी चालक गणेश सुधाकर गेडाम यांनी मंचर पोलीस ठाण्यात खबर दिली असून त्यानुसार अपघाताची नोंद करण्यात आली आहे. या प्रकरणाचा पुढील तपास पोलीस तानाजी हगवणे करीत आहेत.

धामणीच्या गाढवे मळ्यात १०० केव्ही ट्रान्सफॉर्मर कार्यान्वित; कमी दाबाच्या वीज समस्येला अखेर पूर्णविराम

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

लोणी–धामणी : आंबेगाव तालुक्यातील धामणी गावातील गाढवे मळा परिसरात अनेक वर्षांपासून नागरिकांना भेडसावत असलेल्या कमी दाबाच्या वीजपुरवठ्याच्या समस्येवर अखेर कायमस्वरूपी तोडगा निघाला आहे. परिसरात १०० केव्ही क्षमतेचा नवीन ट्रान्सफॉर्मर कार्यान्वित करण्यात आल्याने घरगुती वीजपुरवठा सुरळीत झाला असून शेतकऱ्यांच्या मोटारपंपांनाही पुरेशा दाबाने वीज मिळू लागली आहे. त्यामुळे ग्रामस्थांनी समाधान व्यक्त केले.

धामणी (ता. आंबेगाव) येथील गाढवे मळा परिसरात नव्याने कार्यान्वित करण्यात आलेल्या १०० केव्ही ट्रान्सफॉर्मरसह उपस्थित ग्रामस्थ.

माजी गृहमंत्री आमदार दिलीप वळसे पाटील यांच्या मार्गदर्शनाखाली पुणे जिल्हा परिषदेचे उपाध्यक्ष विवेक वळसे पाटील यांच्या प्रयत्नातून तसेच ग्रामपंचायत सदस्य प्रतिक जाधव यांच्या सातत्यपूर्ण पाठपुराव्यामुळे हा महत्त्वाचा प्रश्न मार्गी लागल्याची माहिती आशिष गाढवे यांनी दिली.

यापूर्वी गाढवे मळा परिसरात अपुऱ्या क्षमतेच्या ट्रान्सफॉर्मरमुळे वारंवार कमी दाबाचा वीजपुरवठा होत होता. परिणामी घरगुती विद्युत उपकरणे व्यवस्थित चालत नव्हती, तर शेतकऱ्यांच्या विहिरीवरील मोटारपंप पूर्ण क्षमतेने सुरू होत नसल्याने शेतीच्या कामांवरही परिणाम होत होता. नवीन १०० केव्ही ट्रान्सफॉर्मर कार्यान्वित झाल्यानंतर वीजपुरवठ्यात लक्षणीय सुधारणा झाली असून नागरिक व शेतकऱ्यांना मोठा दिलासा मिळाला आहे.

यावेळी धामणीच्या लोकनियुक्त सरपंच प्रतीक्षा राजेंद्र जाधव पाटील, राष्ट्रवादी काँग्रेसचे आंबेगाव तालुका सरचिटणीस भाऊसाहेब करंडे, गव्हर्नमेंट कॉन्ट्रॅक्टर देविदास करंजखेले, सोसायटीचे तज्ज्ञ संचालक सदाशिव गाढवे, तसेच किरण गाढवे, दिनकर गाढवे, सुनील गाढवे, लक्ष्मण गाढवे, हर्षद गाढवे, अनिता गाढवे, माया गाढवे, छाया गाढवे आणि परिसरातील ग्रामस्थ मोठ्या संख्येने उपस्थित होते.

यावेळी ग्रामस्थांनी वीज समस्येचे निराकरण करण्यासाठी प्रयत्न करणाऱ्या सर्व संबंधितांचे आभार मानले. तसेच भविष्यातही गावाच्या विकासासाठी अशाच लोकहिताच्या विकासकामांना प्राधान्य देण्याची अपेक्षा व्यक्त केली.

अपघातग्रस्त वारकऱ्यांच्या वारसांना प्रत्येकी १५ लाखांची मदत द्या; अखिल भारत हिंदू महासभेची मुख्यमंत्र्यांकडे मागणी

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

आळंदी : संत ज्ञानेश्वर महाराज पायी वारी पालखी सोहळ्यात नुकत्याच घडलेल्या भीषण अपघातात तीन वारकऱ्यांचा मृत्यू, तर सात वारकरी जखमी झाल्याच्या घटनेनंतर अखिल भारत हिंदू महासभेने मृत वारकऱ्यांच्या वारसांना प्रत्येकी १५ लाख रुपयांची आर्थिक मदत देण्याची मागणी राज्य शासनाकडे केली आहे. तसेच जखमी वारकऱ्यांच्या उपचाराचा संपूर्ण खर्च शासनाने उचलावा, अशीही मागणी करण्यात आली आहे.

अखिल भारत हिंदू महासभेचे वरिष्ठ राष्ट्रीय उपाध्यक्ष वैभवराज रौंधळ आणि पुणे जिल्हाध्यक्ष अर्जुन मेदनकर यांनी मुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस, उपमुख्यमंत्री एकनाथ शिंदे, सुनेत्रा पवार, श्री संत ज्ञानेश्वर महाराज संस्थान कमिटीचे प्रमुख विश्वस्त डॉ. भावार्थ देखणे, पालखी सोहळा प्रमुख राजेंद्र उमाप तसेच पालखी सोहळा मालक राजेंद्र आरफळकर यांना निवेदन देऊन ही मागणी केली.

निवेदनात म्हटले आहे की, पंढरपूरकडे निघालेल्या दिंडीतील वारकऱ्यांना ट्रकची धडक बसल्याने तीन निष्पाप वारकऱ्यांचा मृत्यू झाला असून सात जण जखमी झाले आहेत. या दुर्घटनेमुळे संबंधित कुटुंबांचा आधार हिरावला गेला असून त्यांच्यावर दुःखाचा डोंगर कोसळला आहे.

अशा परिस्थितीत पीडित कुटुंबांना आर्थिक व सामाजिक आधार देणे ही शासनासह श्री ज्ञानेश्वर महाराज संस्थान कमिटीची नैतिक जबाबदारी असल्याचे महासभेने म्हटले आहे.

महासभेने केलेल्या प्रमुख मागण्यांमध्ये मृत वारकऱ्यांच्या वारसांना प्रत्येकी १५ लाख रुपयांची आर्थिक मदत जाहीर करणे, प्रत्येक कुटुंबातील एका सदस्याला शासकीय सेवेत नोकरी देणे, जखमी वारकऱ्यांच्या उपचाराचा संपूर्ण खर्च शासनाने उचलणे आणि उपचारानंतर पुढील सहा महिन्यांचा खर्च श्री ज्ञानेश्वर महाराज संस्थान कमिटीने करावा, अशा मागण्यांचा समावेश आहे.

याशिवाय भविष्यात अशा दुर्घटना टाळण्यासाठी वारी मार्गावरील पोलीस बंदोबस्त अधिक मजबूत करावा, वाहतूक व्यवस्थापन प्रभावी करावे आणि वारकऱ्यांच्या सुरक्षिततेसाठी आवश्यक त्या सर्व उपाययोजना तातडीने राबवाव्यात, अशीही मागणी करण्यात आली आहे.

या मागणीला अखिल भारत हिंदू महासभेचे राष्ट्रीय संरक्षक श्री श्री १००८ जगद्गुरु स्वामी माधवानंद सरस्वती, राष्ट्रीय धर्मप्रचारक शिवनाथ महाराज, योगी आनंद दादा नाथ, बालयोगी ऋषिकेश नाथ, राष्ट्रीय कार्याध्यक्ष योगेंद्र वर्मा, राष्ट्रीय महामंत्री डॉ. सिद्धार्थ भट्टाचार्य यांच्यासह विविध पदाधिकाऱ्यांनी पाठिंबा दिला आहे.

दरम्यान, पीडित कुटुंबांना तातडीने न्याय व मदत न मिळाल्यास अखिल भारत हिंदू महासभेतर्फे सनदशीर मार्गाने आंदोलन छेडण्यात येईल, असा इशाराही निवेदनातून देण्यात आला आहे.

घोड नदीत शेतीपंप बसविताना विजेचा धक्का; ३५ वर्षीय मजुराचा दुर्दैवी मृत्यू

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

मंचर : आंबेगाव तालुक्यातील मंचरजवळील सुलतानपूर बंधारा परिसरातील घोड नदीपात्रात शेतीपंपाची मोटार बसविताना विजेचा धक्का लागून ३५ वर्षीय मजुराचा मृत्यू, तर त्याचा एक सहकारी किरकोळ जखमी झाल्याची दुर्दैवी घटना मंगळवारी (दि. १४) सकाळी घडली. या घटनेमुळे परिसरात हळहळ व्यक्त होत आहे.

मृत मजुराचे नाव विलास विठ्ठल केदारी (वय ३५, रा. दस्तुरवाडी, मंचर) असे असून संतोष लोभा केदारी (वय ३०) हे किरकोळ जखमी झाले आहेत. मिळालेल्या माहितीनुसार, मंचर येथील शेतकरी निलेश बबनराव बाणखेले यांच्या सुलतानपूर येथील घोड नदीपात्रातील शेतीपंपाची मोटार बसविण्याचे काम सुरू होते. आठवडाभरापूर्वी आलेल्या पुरामुळे अनेक शेतीपंप, विद्युत केबल आणि नियंत्रण बॉक्सचे नुकसान झाले होते. पावसाने उघडीप दिल्यानंतर शेतकरी पुन्हा मोटारी सुरू करण्याच्या कामाला लागले आहेत.

सुरक्षेचा उपाय म्हणून संबंधित शेतीपंपाचा फ्युज काढण्यात आला होता. मात्र मोटार जोडण्याचे काम सुरू असताना परिसरातील अन्य शेतीपंपाच्या केबलमधून पाण्यात विद्युत प्रवाह उतरल्याचा प्राथमिक अंदाज व्यक्त केला जात आहे. त्यामुळे विलास केदारी यांना जोरदार विजेचा धक्का बसला. धक्क्यामुळे ते पाण्यात फेकले गेले आणि त्यांचा जागीच मृत्यू झाला. या घटनेत संतोष केदारी हे किरकोळ जखमी झाले. घटनास्थळी जवळपास ५० हून अधिक शेतीपंप असल्याने नेमक्या कोणत्या केबलमधून पाण्यात विद्युत प्रवाह उतरला, याचा शोध महावितरण आणि पोलिसांकडून घेतला जात आहे. तपास पूर्ण झाल्यानंतरच अपघाताचे नेमके कारण स्पष्ट होणार आहे. या प्रकरणी मयत विलास केदारी यांचे भाऊ गुलाब विठ्ठल केदारी यांनी मंचर पोलीस ठाण्यात फिर्याद दिली आहे. घटनास्थळी पोलीस कर्मचारी सुमित मोरे, अक्षय लंके तसेच कळंब महावितरणचे सहाय्यक अभियंता निखिल तिवारी यांनी भेट देऊन पंचनामा केला. पुढील तपास पोलीस आणि महावितरणकडून सुरू आहे. दरम्यान, नदीपात्रातील शेतीपंप सुरू करताना विद्युत सुरक्षेच्या नियमांचे काटेकोर पालन करावे, तसेच महावितरणने अशा भागातील विद्युत यंत्रणेची तातडीने तपासणी करून आवश्यक दुरुस्ती करावी, अशी मागणी परिसरातील शेतकरी व नागरिकांकडून करण्यात येत आहे.

मनपा सेवक सहकारी पतसंस्थेचा ५४ वा वर्धापन दिन उत्साहात; रक्तदान शिबिराला उत्स्फूर्त प्रतिसाद

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

पिंपरी : पिंपरी–चिंचवड महानगरपालिका सेवक सहकारी पतसंस्थेचा ५४ वा वर्धापन दिन उत्साहपूर्ण वातावरणात साजरा करण्यात आला. वर्धापन दिनाचे औचित्य साधून पतसंस्थेच्या वतीने आयोजित करण्यात आलेल्या रक्तदान शिबिराला मनपा कर्मचाऱ्यांसह सभासदांचा उत्स्फूर्त प्रतिसाद लाभला.

या जीवनदायी रक्तदान शिबिराचे उद्घाटन माजी महापौर रवीभाऊ लांडगे यांच्या हस्ते करण्यात आले. यावेळी बोलताना त्यांनी पतसंस्थेच्या कार्याचे कौतुक करत, कर्मचाऱ्यांच्या आर्थिक हिताचे संरक्षण करण्याबरोबरच रक्तदानासारख्या सामाजिक उपक्रमांद्वारे संस्था सामाजिक बांधिलकीही प्रभावीपणे जपत असल्याचे सांगितले.

रक्तदान शिबिरात मनपा कर्मचाऱ्यांनी आणि पतसंस्थेच्या सभासदांनी मोठ्या उत्साहाने सहभाग नोंदविला. सामाजिक उत्तरदायित्वाची भावना जपत अनेक रक्तदात्यांनी स्वेच्छेने रक्तदान करून गरजू रुग्णांसाठी मदतीचा हात पुढे केला.

यावेळी पतसंस्थेचे मार्गदर्शक बबन झिंजुर्डे, अध्यक्ष शिवाजी येळवंडे, उपाध्यक्ष ज्ञानेश्वर शिंदे, सचिव विश्वनाथ लांडगे, खजिनदार अभिषेक फुगे यांच्यासह सर्व संचालक, पदाधिकारी आणि मनपा सेवक मोठ्या संख्येने उपस्थित होते.

कार्यक्रमाच्या शेवटी उपस्थितांनी पतसंस्थेच्या ५४ वर्षांच्या यशस्वी वाटचालीबद्दल शुभेच्छा व्यक्त करत, भविष्यातही आर्थिक सेवांसोबत सामाजिक उपक्रम अधिक प्रभावीपणे राबविण्याचा विश्वास व्यक्त केला.

पावसाच्या तडाख्यात टोमॅटो पिकांचे मोठे नुकसान; उत्पादक शेतकरी आर्थिक संकटात

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

लोणी-धामणी : आंबेगाव तालुक्यासह पूर्व भागात गेल्या काही दिवसांपासून सुरू असलेल्या मुसळधार पावसाचा मोठा फटका टोमॅटो उत्पादक शेतकऱ्यांना बसला आहे. धामणी, पोंदेवाडी, जारकरवाडी, लाखणगाव आणि शिरूर तालुक्यातील घोलपवाडी परिसरातील टोमॅटो पिकांचे मोठ्या प्रमाणात नुकसान झाल्याने शेतकरी हवालदिल झाले आहेत.

सततच्या पावसामुळे शेतांमध्ये पाणी साचल्याने टोमॅटो पिकांवर डाग, चट्टे, बुरशीजन्य रोग तसेच विविध किडींचा प्रादुर्भाव वाढला आहे. परिणामी फळांची मोठ्या प्रमाणावर गळती होऊन उत्पादनात लक्षणीय घट झाली आहे. यामुळे शेतकऱ्यांचे आर्थिक गणित पूर्णपणे कोलमडले असून केलेला खर्चही वसूल होईल की नाही, अशी चिंता शेतकऱ्यांना सतावत आहे.

टोमॅटो बागांमध्ये पाणी साचल्यामुळे झाडांची मुळे कुजणे, पाने पिवळी पडणे, फळांच्या देठाजवळ चिरा पडणे, फळांवर डाग व चट्टे पडणे अशा समस्या निर्माण झाल्या आहेत. त्यामुळे दर्जेदार उत्पादनात मोठी घट झाली असल्याचे घोलपवाडी येथील टोमॅटो उत्पादक शेतकरी भिमाजी घोलप यांनी सांगितले.

धामणी येथील जाधव मळ्यातील शेतकरी संजय बबन बढेकर यांनी सांगितले की, सततच्या पावसामुळे टोमॅटोवर

विविध रोगांचा प्रादुर्भाव वाढला असून उत्पादनात मोठी घट झाली आहे.

त्यामुळे लागवडीवरील भांडवलही परत मिळेल की नाही, अशी भीती शेतकऱ्यांमध्ये आहे. शासनाने या नुकसानीची तातडीने दखल घेऊन पंचनामे करून नुकसानभरपाई द्यावी, अशी मागणी शेतकऱ्यांकडून करण्यात येत आहे.

शेतकऱ्यांच्या मते, यंदा पावसाने उशिरा सुरुवात केली असली तरी त्यानंतर झालेल्या अतिवृष्टीमुळे टोमॅटो उत्पादकांचे मोठे आर्थिक नुकसान झाले आहे. त्यामुळे शासनाने त्वरित मदतीची घोषणा करून बाधित शेतकऱ्यांना दिलासा द्यावा, अशी अपेक्षा व्यक्त केली जात आहे..

सारांश वृत्त

कॅनडा हत्याकांड प्रकरणात अमेरिकेचा आरोप; भारताचा संघटित गुन्हेगारीविरोधी लढ्याचा पुनरुच्चार, पण प्रश्न कायम

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

नवी दिल्ली : कॅनडातील खलिस्तानवादी कार्यकर्त्याच्या हत्याप्रकरणी अमेरिकेने ११ जुलै २०२६ रोजी भारतीय गुन्हेगारी टोळीचा प्रमुख लॉरेन्स बिश्नोई आणि त्याच्या उत्तर अमेरिकेतील सहकाऱ्याविरुद्ध आरोपपत्र दाखल केल्यानंतर भारताने १४ जुलै २०२६ रोजी संघटित गुन्हेगारीविरोधातील आपली बांधिलकी पुन्हा एकदा अधोरेखित केली. परराष्ट्र मंत्रालयाने संघटित गुन्हेगारी, दहशतवाद आणि सीमापार गुन्हेगारीविरोधात भारताची 'शून्य सहनशीलतेची' भूमिका कायम असल्याचे सांगितले.

अमेरिकेच्या आरोपपत्रानुसार, बिश्नोई टोळीने उत्तर अमेरिकेतून हत्या घडवून आणण्यासाठी निर्देश दिल्याचा आरोप करण्यात आला आहे. या प्रकरणामुळे भारत, अमेरिका आणि कॅनडा यांच्यातील सुरक्षा सहकार्य पुन्हा चर्चेत आले आहे. परराष्ट्र मंत्रालयाने या प्रकरणाची माहिती संबंधित यंत्रणांकडून तपासली जात असून, आवश्यक ते सहकार्य केले जाईल, असे स्पष्ट केले आहे.

मात्र या घडामोडींमुळे संघटित गुन्हेगारीचे आंतरराष्ट्रीय जाळे किती व्यापक झाले आहे, याबाबत पुन्हा प्रश्न उपस्थित झाले आहेत. भारतीय भूमीवर गुन्हेगारी टोळ्यांवर कारवाई सुरू असल्याचा सरकारचा दावा असला, तरी परदेशात भारतीय गुन्हेगारी नेटवर्कचे नाव वारंवार समोर येत असल्याने कायदा-सुव्यवस्था यंत्रणेच्या प्रभावीपणावर विरोधकांकडून प्रश्न उपस्थित केले जात आहेत. सरकारने यावर कोणती ठोस आणि दीर्घकालीन रणनीती आखली आहे, याकडे आता देशांतर्गत आणि आंतरराष्ट्रीय पातळीवर लक्ष लागले आहे.

भोजशाळा वादावर सर्वोच्च न्यायालयाची दैनंदिन सुनावणी; नमाजासाठी स्वतंत्र जागेचे अंतरिम निर्देश

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

नवी दिल्ली : मध्य प्रदेशातील धार येथील ऐतिहासिक भोजशाळा–कमाल मौला संकुल वादप्रकरणात सर्वोच्च न्यायालयाने १४ जुलै २०२६ रोजी महत्त्वपूर्ण अंतरिम आदेश देत या प्रकरणाची दिवसेंदिवस (वरू-वरू) सुनावणी घेण्याचा निर्णय घेतला. त्याचबरोबर अंतिम निकाल लागेपर्यंत मुस्लिम समाजाला प्रत्येक शुक्रवारी नमाज अदा करण्यासाठी वादग्रस्त परिसरालगत स्वतंत्र जागा उपलब्ध करून देण्याचे निर्देश मध्य प्रदेश सरकारला दिले. न्यायालयाने स्पष्ट केले की ही व्यवस्था केवळ तात्पुरती असून, यामुळे कोणत्याही पक्षाच्या मालकी किंवा धार्मिक अधिकारांबाबत अंतिम निष्कर्ष काढला जाणार नाही. तसेच, कायदा व सुव्यवस्था अबाधित राखण्यासाठी राज्य प्रशासनाने आवश्यक ती सर्व उपाययोजना कराव्यात, असेही न्यायालयाने निर्देश दिले.

या प्रकरणाची पार्श्वभूमी १५ मे २०२६ रोजीच्या मध्य प्रदेश उच्च न्यायालयाच्या निर्णयाशी संबंधित आहे. उच्च न्यायालयाने भोजशाळा संकुलाचे धार्मिक स्वरूप माता सरस्वती मंदिराचे असल्याचे नमूद करत २००३ मध्ये भारतीय पुरातत्त्व सर्वेक्षणाने (ASI) जारी केलेल्या नमाजास परवानगी देणाऱ्या आदेशाला रद्द केले होते. या निर्णयाविरोधात मुस्लिम पक्षाने सर्वोच्च न्यायालयात धाव घेतली आहे. दरम्यान, हिंदू पक्षाने उच्च न्यायालयाचा निर्णय कायम ठेवण्याची मागणी केली आहे. त्यामुळे या प्रकरणाने धार्मिक श्रद्धा, ऐतिहासिक वारसा आणि

घटनात्मक अधिकार यांच्यातील समतोलाचा प्रश्न पुन्हा एकदा राष्ट्रीय स्तरावर चर्चेत आणला आहे.

सुनावणीदरम्यान सर्वोच्च न्यायालयाने हा वाद अत्यंत संवेदनशील आणि सार्वजनिक भावनांशी निगडित असल्याचे नमूद केले. न्यायालयाने दोन्ही पक्षांना कोणतेही भडकाऊ वक्तव्य टाळण्याचे आणि न्यायालयीन प्रक्रियेवर विश्वास ठेवण्याचे आवाहन केले. तसेच, न्यायालयाच्या परवानगीशिवाय अड्ख किंवा राज्य सरकारला संकुलात कोणतेही उत्खनन, बांधकाम अथवा संरचनात्मक बदल करता येणार नाहीत, असे स्पष्ट करण्यात आले. यामुळे विद्यमान स्थिती (status quo) कायम ठेवण्यावर न्यायालयाने भर दिला. भोजशाळा हे देशातील सर्वाधिक वादग्रस्त धार्मिक-ऐतिहासिक स्थळांपैकी एक मानले जाते. हिंदू समाजाच्या मते हे प्राचीन माता वाग्देवी (सरस्वती) मंदिर आहे,

तर मुस्लिम समाज या वास्तूला कमाल मौला मशीद मानतो. गेली अनेक दशके या ठिकाणी पूजा आणि नमाजाच्या अधिकारांवरून न्यायालयीन लढाई सुरू आहे. सर्वोच्च न्यायालयाच्या अंतिम निर्णयाकडे केवळ मध्य प्रदेशच नव्हे, तर संपूर्ण देशाचे लक्ष लागले असून, हा निकाल भविष्यात अशा स्वरूपाच्या धार्मिक आणि वारसा-संबंधित वादांवर दूरगामी परिणाम करणारा ठरू शकतो.

हॉर्मुझमध्ये इराणी क्षेपणास्त्रांचा कहर; भारतीय खलाशाचा मृत्यू, भारताचा इराणला कडक राजनैतिक इशारा

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

नवी दिल्ली : हॉर्मुझ सामुद्रधुनीत १३ जुलै २०२६ रोजी दोन यूएई-संबंधित तेलवाहू जहाजांवर झालेल्या इराणी क्षेपणास्त्र हल्ल्यात एका भारतीय खलाशाचा मृत्यू झाला, तर आठ जण जखमी झाले. जखमींपैकी सहा भारतीय नागरिक असल्याची माहिती समोर आली आहे. या घटनेनंतर भारताने १४ जुलै २०२६ रोजी नवी दिल्लीतील इराणचे उपराजदूत मोहम्मद जवाद होसेनी यांना समन्स बजावत तीव्र निषेध नोंदविला.

परराष्ट्र मंत्रालयाने (MEA) या हल्ल्याला पूर्णपणे अस्वीकार्य संबोधत व्यापारी जहाजांवरील हल्ले तातडीने थांबविण्याची आणि भारतीय नागरिकांच्या सुरक्षेची हमी देण्याची मागणी केली आहे. जखमी भारतीय खलाशांना वैद्यकीय मदत पुरविण्यासाठी भारतीय दूतावास संबंधित अधिकाऱ्यांच्या संपर्कात असून, मृत खलाशाचा मृतदेह भारतात आणण्यासाठी आवश्यक प्रक्रिया सुरू करण्यात आली आहे.

हॉर्मुझ सामुद्रधुनी ही जगातील सर्वात महत्त्वाच्या सागरी मार्गांपैकी एक मानली जाते. जागतिक स्तरावर समुद्रमार्गे वाहतूक होणाऱ्या सुमारे २० टक्के कच्च्या तेलाचा पुरवठा या सामुद्रधुनीतून होतो. त्यामुळे या भागातील प्रत्येक लष्करी कारवाईचा परिणाम जागतिक ऊर्जा बाजार, तेलाच्या किमती आणि आंतरराष्ट्रीय व्यापारावर होण्याची भीती व्यक्त केली जात आहे.

फ्रान्समध्ये ३२ हजार हेक्टर जंगल खाक; २०२५ पेक्षाही अधिक विध्वंस, हवामान बदलाचे गंभीर संकेत

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

पॅरिस : फ्रान्सची राजधानी पॅरिसपासून सुमारे ६० किलोमीटर अंतरावरील ऐतिहासिक फॉन्टेनब्लो जंगलात लागलेल्या भीषण आगीने मोठे संकट निर्माण झाले असून, या प्रकरणी आग लावल्याच्या संशयावरून दोन जणांना अटक करण्यात आली आहे. आग अद्याप पूर्णपणे नियंत्रणात आलेली नसून, ८५० हून अधिक अग्निशमन कर्मचारी, २०० वाहने आणि अग्निशमन विमाने आगीवर नियंत्रण मिळवण्यासाठी दिवस-रात्र प्रयत्न करत आहेत.

१२ जुलै २०२६ रोजी सुरू झालेल्या या आगीत आतापर्यंत १,३०० ते २,००० हेक्टरहून अधिक जंगल जळून खाक झाले आहे. धुराचे लोट आणि वेगाने पसरणाऱ्या ज्वाळांमुळे सुमारे १,००० नागरिकांना सुरक्षितस्थळी हलविण्यात आले आहे. फॉन्टेनब्लोचा राजवाडा आणि आसपासच्या ऐतिहासिक वारसास्थळांच्या सुरक्षेसाठी विशेष उपाययोजना करण्यात आल्या आहेत.

फ्रान्सचे गृहमंत्री लॉरेंट न्युनेझ यांनी सांगितले की, २०२६ मध्ये आतापर्यंत देशभरात ३२,००० हेक्टर जंगल जळाले असून, हा आकडा संपूर्ण २०२५ मधील एकूण नुकसानापेक्षाही अधिक आहे. यंदाचा काळ फ्रान्सच्या इतिहासातील सर्वाधिक भीषण वनाग्नी हंगामांपैकी एक ठरण्याची शक्यता असल्याचा इशाराही त्यांनी दिला.

अधिकाऱ्यांच्या प्राथमिक तपासात आगीमागे मानवी हस्तक्षेप किंवा हेतुपुरस्सर आग लावल्याचा संशय व्यक्त करण्यात आला आहे. अनेक ठिकाणी एकाच वेळी आगीचे केंद्रबिंदू आढळल्याने गुन्हेगारी कोनातून तपास सुरू असून, अटक करण्यात आलेल्या दोघांची चौकशी सुरू आहे. दरम्यान, युरोपमध्ये सुरू असलेल्या तीव्र उष्णतेच्या लाटेमुळे जंगलांना आग लागण्याच्या घटनांमध्ये मोठी वाढ झाली असून, हवामान बदलाचे वाढते परिणाम पुन्हा एकदा समोर आले आहेत.

सक्तीच्या मजुरीतून तयार वस्तूंवर आयातबंदीची तयारी; अमेरिकेच्या चौकशीदरम्यान केंद्र सरकारचा मोठा निर्णय

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

नवी दिल्ली : सक्तीच्या मजुरीच्या माध्यमातून तयार करण्यात आलेल्या वस्तूंच्या आयातीवर निर्बंध आणण्यासाठी केंद्र सरकारने महत्त्वाची पावले उचलण्यास सुरुवात केली आहे. १४ जुलै २०२६ रोजी समोर आलेल्या माहितीनुसार, परराष्ट्र व्यापार महासंचालनालय परदेशातून येणाऱ्या वस्तूंची सखोल चौकशी करणार असून, त्या वस्तू सक्तीच्या मजुरीद्वारे तयार झाल्याचे आढळल्यास त्यांच्या आयातीवर बंदी घालण्याची प्रक्रिया राबविण्यात येणार आहे. हा निर्णय अशा वेळी समोर आला आहे, जेव्हा अमेरिकेतील अधिकाऱ्यांनी भारतीय पुरवठा साखळीतील काही उत्पादनांबाबत सक्तीच्या मजुरीच्या आरोपांची चौकशी सुरू केली आहे.

केंद्र सरकार लवकरच परराष्ट्र व्यापार धोरणात बदल करून आयातदारांना त्यांच्या वस्तूंचा उगम, उत्पादन प्रक्रिया आणि कामगारांच्या कामकाजाच्या परिस्थितीबाबत सविस्तर माहिती देणे बंधनकारक करण्याची शक्यता आहे. त्यामुळे भारतात येणाऱ्या वस्तूंवर अधिक कठोर देखरेख ठेवली जाणार असून, जागतिक व्यापार व्यवस्थेत भारताची विश्वासार्हता अधिक बळकट करण्याचा प्रयत्न केला जात आहे. विशेषतः वस्त्रोद्योग, सौर ऊर्जा उपकरणे, विद्युत उपकरणे आणि खनिजांशी संबंधित आयातीवर अधिक लक्ष केंद्रित केले जाण्याची शक्यता व्यक्त केली जात आहे.

या निर्णयामागे जागतिक स्तरावर वाढत असलेला मानवी हक्कांचा प्रश्न, पुरवठा व्यवस्थेतील पारदर्शकता आणि नैतिक व्यापाराची गरज महत्त्वाची मानली जात आहे. अमेरिका, युरोपीय महासंघ आणि इतर अनेक विकसित देशांनी सक्तीच्या मजुरीतून तयार होणाऱ्या उत्पादनांवर यापूर्वीच कठोर निर्बंध लागू केले आहेत. अशा परिस्थितीत भारतानेही आपल्या आयात व्यवस्थेला आंतरराष्ट्रीय निकषांशी सुसंगत करण्याची भूमिका घेतल्याचे मानले जात आहे.

तज्ज्ञांच्या मते, या धोरणामुळे आयातदार आणि उद्योगांवर नियमांचे पालन करण्याची जबाबदारी वाढणार असली, तरी दीर्घकालीन दृष्टीने भारतीय बाजारपेठ अधिक पारदर्शक, जबाबदार आणि विश्वासार्ह बनण्यास मदत होईल. या संदर्भातील अंतिम अधिसूचना आणि अंमलबजावणीची रूपरेषा केंद्र सरकारकडून लवकरच जाहीर होण्याची अपेक्षा आहे. .

१,१६० कोटींचा तांदूळ इथेनॉलसाठी वळवला?'; दाव्यांवर वाद, अन्न महामंडळाकडून खुलासा

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

भोपाळ : मध्य प्रदेशात १,१६० कोटी रुपयांचा तांदूळ इथेनॉल निर्मितीसाठी वळविण्यात आल्याचा दावा समोर आल्यानंतर मोठी खळबळ उडाली आहे. मात्र, या वृत्तांचे भारतीय अन्न महामंडळाने (एफसीआय) खंडन करत हे दावे वस्तुस्थितीशी विसंगत आणि दिशाभूल करणारे असल्याचे म्हटले आहे. १४ जुलै २०२६ रोजी एफसीआयने प्रसिद्ध केलेल्या निवेदनात सुरू असलेला तपास हा हजारो कोटींच्या घोटाळ्याचा नसून, ४९० पोती म्हणजेच सुमारे २४२.५ क्विंटल तांदळाच्या कथित गैरवापराशी संबंधित असल्याचे स्पष्ट करण्यात आले.

एफसीआयच्या माहितीनुसार, संबंधित तांदूळ सार्वजनिक वितरण व्यवस्थेसाठी साठवण्यात आला होता. तो इथेनॉल निर्मितीसाठी वळविल्याचा संशय व्यक्त झाल्यानंतर अंतर्गत चौकशी सुरू करण्यात आली. या तांदळाची किंमत काही लाख रुपयांच्या आसपास असून, १,१६० कोटी रुपयांच्या कथित घोटाळ्याशी या तपासाचा कोणताही संबंध नसल्याचा दावा एफसीआयने केला आहे. माध्यमांमध्ये प्रसिद्ध झालेले आकडे आणि प्रत्यक्ष तपासातील माहिती यांचा संबंध नसल्याचेही महामंडळाने स्पष्ट केले. दरम्यान, या प्रकरणामुळे धान्य साठवणूक, सार्वजनिक वितरण व्यवस्था आणि इथेनॉल धोरणाच्या अंमलबजावणीबाबत अनेक प्रश्न उपस्थित झाले आहेत. विरोधी पक्षांनी या प्रकरणात पारदर्शक चौकशीची मागणी केली असून, तांदूळ वळविण्याच्या आरोपांमागील सत्य जनतेसमोर आणावे, अशी भूमिका घेतली आहे. दुसरीकडे, एफसीआयने कोणत्याही प्रकारचा मोठ्या प्रमाणावरील आर्थिक गैरव्यवहार झाल्याचे वृत्त फेटाळत अधिकृत तपास पूर्ण होईपर्यंत अफवांवर विश्वास न ठेवण्याचे आवाहन केले आहे.

घाऊक महागाईचा पुन्हा भडका; जूनमध्ये दर ९.८७ टक्क्यांवर

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

नवी दिल्ली : देशातील घाऊक महागाईने पुन्हा एकदा चिंताजनक पातळी गाठली असून जून २०२६ मध्ये घाऊक किंमत निर्देशांकावर आधारित महागाई दर (डब्ल्यूपीआय) ९.८७ टक्क्यांवर पोहोचला आहे. हा दर मागील काही महिन्यांतील सर्वाधिक असून, अन्नधान्य, खनिजे आणि इंधनाच्या किमतींमध्ये झालेल्या मोठ्या वाढीमुळे महागाईला वेग आल्याचे समोर आले आहे. १४ जुलै २०२६ रोजी जाहीर झालेल्या आकडेवारीनुसार, पश्चिम आशियातील वाढता संघर्ष आणि हॉर्मुझ सामुद्रधुनीतील प्रभावी नाकेबंदीमुळे कच्च्या तेलाच्या आयातीचा खर्च वाढला असून त्याचा थेट परिणाम देशांतर्गत किमतींवर होत आहे.

सरकारच्या आकडेवारीनुसार, खनिजांच्या किमतीत सर्वाधिक वाढ झाली असून त्यापाठोपाठ अन्नधान्य, भाजीपाला, खाद्यतेल आणि इतर अत्यावश्यक वस्तूंचे दर वाढले आहेत. भारत आपल्या कच्च्या तेलाच्या गरजेपैकी मोठा हिस्सा हॉर्मुझ सामुद्रधुनीमार्गे आयात करतो. त्यामुळे त्या मार्गावरील तणाव वाढल्याने वाहतूक खर्च, विमा प्रीमियम आणि आयात खर्चात मोठी वाढ झाली आहे. परिणामी उद्योगांचा उत्पादन खर्च वाढत असून त्याचा भार अखेरीस सर्वसामान्य ग्राहकांवर पडण्याची भीती व्यक्त केली जात आहे. अर्थतज्ज्ञांच्या मते, घाऊक महागाईतील ही वाढ पुढील काही महिन्यांत किरकोळ महागाईवरही परिणाम करू शकते. इंधन, वाहतूक, बांधकाम साहित्य आणि अन्नपदार्थांच्या वाढत्या किमतींमुळे उद्योग क्षेत्रासोबतच सामान्य नागरिकांचे मासिक अर्थकारणही विस्कळीत होण्याची शक्यता आहे.

राजस्थानच्या सरकारी रुग्णालयांत मातामृत्यूंचे गूढ! १८ महिलांचा मृत्यू, आरोग्यमंत्र्यांनाही उत्तर नाही

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

जयपूर । विशेष वृत्त

राजस्थानातील सरकारी आरोग्य व्यवस्थेवर गंभीर प्रश्नचिन्ह निर्माण करणाऱ्या मातामृत्यूंच्या मालिकेने राज्यातील प्रशासनाला कठघऱ्यात उभे केले आहे. मे २०२६ पासून आतापर्यंत पाच जिल्ह्यांतील सरकारी रुग्णालयांमध्ये किमान १८ महिलांचा प्रसूतीनंतर किंवा प्रसूतीदरम्यान मृत्यू झाला आहे, तर काही महिलांना गंभीर मूत्रपिंडाच्या बिघाडामुळे डायलिसिसवर ठेवावे लागल्याची माहिती समोर आली आहे. या घटनांनंतरही राजस्थानचे आरोग्यमंत्री गजेंद्रसिंह खीमसर यांनी या मृत्यूंचे नेमके कारण अद्याप समजलेले नाही, असे विधान केले असून त्यावरून सरकारवर तीव्र टीका होत आहे.

विशेष म्हणजे, ५ ते १० जुलै २०२६ या अवघ्या सहा दिवसांत भिलवाडा आणि बांसवाडा जिल्ह्यांमध्ये नऊ महिलांचा मृत्यू झाल्याचे समोर आले. त्यानंतर राज्यभर चिंता व्यक्त होऊ लागली. मृत्यूंचे नेमके कारण, उपचार पद्धती, औषधांचा दर्जा, संसर्ग, शस्त्रक्रियेनंतरची काळजी किंवा वैद्यकीय निष्काळजीपणा यापैकी नेमके काय कारण आहे, याबाबत अजूनही स्पष्ट उत्तर उपलब्ध नाही.

आरोग्यमंत्री खीमसर यांनी डॉक्टरांवर तत्काळ कारवाई करण्यास नकार देताना, ठोस वैद्यकीय निष्काळजीपणा सिद्ध झाल्याशिवाय कारवाई होणार नाही, असे म्हटले. मात्र, राज्यातील सर्वात मोठ्या सार्वजनिक आरोग्य संकटांपैकी एक समोर असताना सरकारकडे ठोस स्पष्टीकरण नसल्याने विरोधक आणि आरोग्य क्षेत्रातील तज्ज्ञांनी प्रशासनाच्या कार्यक्षमतेवर प्रश्न उपस्थित केले आहेत.

या प्रकरणात आणखी गंभीर बाब म्हणजे, कोटा येथील सरकारी रुग्णालयात वापरण्यात आलेल्या ऑक्सिटोसिन इंजेक्शनच्या गुणवत्तेबाबत संशय व्यक्त करण्यात आला आहे. काही अहवालांनुसार त्या इंजेक्शनमध्ये अपेक्षित सक्रिय औषधी घटक नसल्याचा आरोप करण्यात आला असून, या प्रकरणी राष्ट्रीय मानवाधिकार आयोगाकडे चौकशीची मागणीही करण्यात आली आहे.

घटनांनंतर राजस्थान सरकारने १५ जुलै २०२६ पासून पाच दिवसांचे विशेष गर्भवती महिला आरोग्य तपासणी अभियान सुरू करण्याची घोषणा केली आहे. या मोहिमेत गर्भवती महिलांची तपासणी, प्रसूतीपूर्व नोंदींचे पुनरावलोकन आणि उच्च-जोखीम गर्भधारणांची ओळख करून नियमित देखरेख करण्याचे उद्दिष्ट असल्याचे सरकारने सांगितले आहे.

मात्र, या संपूर्ण प्रकरणातून एक व्यापक प्रश्न पुढे येतो. जर सलग अनेक मातामृत्यू झाल्यानंतरही कारण निश्चित करता येत नसेल, तर सार्वजनिक आरोग्य व्यवस्थेतील देखरेख, औषध पुरवठा, संसर्ग नियंत्रण, प्रसूतीनंतरची निगा आणि उत्तरदायित्व यंत्रणा किती सक्षम आहे? केवळ चौकशी समित्या नेमणे पुरेसे आहे का, की प्रणालीगत सुधारणा आवश्यक आहेत?

भारताने मागील दोन दशकांत मातामृत्यू प्रमाणात मोठी घट केली आहे. नमुना नोंदणी प्रणालीच्या (SRS) आकडेवारीनुसार देशाचा मातामृत्यू दर (MMR) सातत्याने कमी झाला आहे आणि राजस्थाननेही पूर्वीच्या तुलनेत सुधारणा नोंदवल्या आहेत. मात्र, अशा प्रकारच्या स्थानिक क्लस्टरमधील मृत्यूंच्या घटना सार्वजनिक आरोग्य व्यवस्थेतील संभाव्य त्रुटींवर पुन्हा प्रकाश टाकतात.

तथापि, जर तपासात औषध खरेदी, वैद्यकीय निष्काळजीपणा, संसर्ग नियंत्रणातील त्रुटी, प्रशासनिक दुर्लक्ष किंवा पुरवठा व्यवस्थेतील अनियमितता सिद्ध झाली, तर हे केवळ वैद्यकीय अपयश राहणार नाही, तर सार्वजनिक आरोग्य प्रशासनावरील गंभीर प्रश्न ठरेल.

राजस्थानमधील या घटना एका मोठ्या प्रश्नासमोर उभ्या करतात सरकारी रुग्णालयात सुरक्षित प्रसूतीची हमी नेमकी कोण देणार? मातृत्व हा आनंदाचा क्षण असावा; तो सरकारी व्यवस्थेतील त्रुटींचा बळी ठरू नये. आता देशाचे लक्ष चौकशीच्या निष्कर्षांकडे लागले आहे. कारण या १८ मृत्यूंना केवळ आकडे म्हणून नव्हे, तर उत्तरदायित्वाची कसोटी म्हणून पाहिले जात आहे.